

**KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANABİLİM DALI**

**FEN GRUBU ÖĞRETMENLERİNİN UYGULADIĞI SINIF YÖNETİMİ
TEKNİKLERİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kemal OMAĞ

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Aşkın Kiraz

**Lefkoşa
Nisan, 2011**

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalında
YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan:.....

Doç. Dr. Mehmet ÇAĞLAR

Üye:.....

Yrd. Doç. Dr. Aşkın KİRAZ

Üye:.....

Yrd. Doç. Dr. Şerife GÜNDÜZ

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

28 / 04 / 2011

ÖZET

FEN GRUBU ÖĞRETMENLERİNİN UYGULADIĞI SINIF YÖNETİMİ TEKNİKLERİNE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kemal Omağ

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi ve Denetimi ABD

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Aşkın Kiraz

Nisan 2011, 90 sayfa

Bu çalışmanın amacı, Kuzey Kıbrıs'ta görev yapan Fen ve Teknoloji dersi öğretmenlerinin sınıf yönetimi tekniklerini öğrencilerin algılarına göre belirlemek ve bu tekniklerin öğrencilerin fen derslerine yönelik tutumları ile ilişkisini ortaya çıkarmaktır.

Bu araştırmanın örneklemini Lefkoşa'da faaliyet gösteren ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı Genel Ortaöğretim Dairesine bağlı dört değişik türde okul olan Türk Maarif Koleji, Yakın Doğu Koleji, Değirmenlik Lisesi ve Atleks Sanverler Ortaokulunda eğitim gören 589 ilköğretim 6. ve 7. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Nicel araştırma yöntemi ile yürütülen bu çalışmada ilişkisel tarama deseni kullanılmıştır. Çalışmanın verileri öğrencilerin dağıtılan anket formunu doldurması ile elde edilmiştir. Toplanan veriler SPSS programı ile çözümlenmiştir.

Araç içerisinde yer alan Fen Tutum Ölçeği ile araştırmacı tarafından geliştirilen Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması için ölçeklerin güvenirlik analizi yapılmış ve kullanılan ölçeklerin ayrı ayrı "Cronbach Alpha" değerleri bulunmuştur. Fen Tutum Ölçeğinin

güvenirliliği ile ilgili Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı 0,86 ve Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin güvenirliliği ile ilgili Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı 0,87 olarak bulunmuştur.

Öğrencilerin fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin sınıf içi davranışlarını değerlendirmelerinde cinsiyet, sınıf, eğitim dili ve okul türü değişkenlerinin etkisi belirlenmiş, bu süreçte “t-testi”, “Mann Whitney U-testi” ve “Kruskal Wallis H-testi” uygulanmıştır.

Bu araştırmada elde edilen bulgular, öğrencilerin cinsiyet, sınıf, eğitim dili ve okul türü fark etmeksizin fen ve teknoloji derslerine karşı olumlu bir tutum sergilediklerini ortaya çıkarmaktadır. Bulgular ayrıca yine öğrencilerin çalışmanın tüm değişkenlerine göre öğretmenlerinin sınıf içi davranışlarını olumlu olarak değerlendirdiklerini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf yönetimi, Fen ve Teknoloji, Fen Tutum Ölçeği, Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği

ABSTRACT

THE PERCEPTIONS OF STUDENTS TOWARDS THE CLASSROOM MANAGEMENT TECHNIQUES USED BY SCIENCE TEACHERS

Kemal Omağ

Post Graduate, Major Fields of Management and Control in Education

Thesis Advisor: Assist. Prof. Dr. Aşkın Kiraz

April 2011, 90 pages

This study aims to identify the classroom management techniques of teachers of Science and Technology subject in the Northern Cyprus according to the perceptions of students and to reveal how these classroom management techniques used by teachers affect the perceptions of students towards science and technology lessons and their academic success.

The participants in this study are 589 primary education students at the 6th and 7th forum in four different types of schools which are all located in Nicosia and which are dependent to the Office of General Secondary Education under the scrutiny of the Turkish Republic of Northern Cyprus Ministry of National Education and these schools are Turkish Maarif College, Near East College, Değirmenlik Lycee and Atleks Sanverler Secondary School.

The correlational survey model has been conducted in this research which is a quantitative study. A questionnaire has been given to the participants who are students in order to collect the data. The gathered data was analyzed in the SPSS Program.

The instrument consists of two sections which are the Science Attitude Scale and the Attitude Scale for the Evaluation of Classroom Management. For the reliability and validity purposes, the data has been analyzed and the Cronbach Alpha value was found for each scale. The Cronbach Alpha Reliability Coefficient for the Science Attitude Scale was found as 0,86 and the Cronbach Alpha Reliability Coefficient for the Attitude Scale for the Evaluation of Classroom Management was found as 0,87.

T-Test, Mann Whitney U-Test and Kruskal Wallis H-Test have been used as the statistical analysis for the identification of the effects of different variables which are gender, forum, type of school, and the language of education in order for the students to evaluate the science and technology subject teachers' behaviors in class.

As a result of this study, it was revealed that students have a positive attitude towards science and technology lessons with disregard to the variables of forum, type of school, language of education and gender. Additionally, this study indicated that the perceptions of students towards the teachers' behaviors in class are quite positive according the all of the variables in this study.

Keywords: Classroom Management, Science & Technology, Science Attitude Scale, Classroom Management Evaluation Scale

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın her aşamasında yakın ilgi ve desteğini gördüğüm; çalışmalarımın yönlendirilmesi ve sonuçlandırılmasında büyük emeği geçen tez danışmanım sayın Yrd. Doç. Dr. Aşkın Kiraz'a ve SPSS çalışmalarında desteklerini esirgemeyen Öğrt. Gör. Ramadan Eyyam'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Kemal Omağ

Lefkoşa, Nisan 2011

İÇİNDEKİLER**sayfa**

ÖZET.....	i
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜR.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ	x
KİSALTMALAR DİZİNİ	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Amaç.....	4
1.3. Önem	5
1.4. Sayıtlar	6
1.5. Sınırlılıklar	7
1.6. Tanımlar.....	7
2. KURAMSAL BİLGİLER	8
2.1. Sınıf Yönetiminin Tanımı	8
2.2. Sınıf Yönetimi ve Öğretmen	9
2.3. Sınıf Yönetimi Modelleri	11
2.3.1. Tepkisel Model.....	11
2.3.2. Önlemsel Model	12
2.3.3. Gelişimsel Model	12
2.3.4. Bütünsel Model	13
2.4. Sınıf Yönetimini Etkileyen Değişkenler.....	13
2.4.1. Okul	14
2.4.2. Aile.....	14
2.4.3. Çevre	15
2.5. Etkili Sınıf Yönetimi ve Etkili Öğretmen Davranışları	15
2.6. Sınıf Yönetimi Kavramları	17
2.6.1. Öğretmen-Öğrenci İletişim Düzeyi	18
2.6.2. Öğrencileri Tanıma Düzeyi	18
2.6.3. Dersin Anlaşılma Düzeyi.....	19

2.6.4. Görsel Araçları Kullanma	20
2.6.5. Güdüleme	21
2.6.6. Öğrencilerin Sınıf Kurallarına Uyma Düzeyleri.....	21
2.6.7. Derse Devamsızlık ve Gecikme	22
2.6.8. Dönüt Alma	23
2.6.9. İstenmeyen Davranışlara Tepkiler	23
2.7. İlgili Araştırmalar	24
3. YÖNTEM	34
3.1. Araştırmanın Modeli	34
3.2. Evren ve Örneklem	35
3.2.1. Örneklem Dağılımı	36
3.2.2. Örneklem Çalışma Değişkenlerine Göre İncelenmesi.....	37
3.2.2.1. Örneklem Okul Türüne Göre Dağılımı	37
3.2.2.2. Örneklem Sınıfa Göre Dağılımı	37
3.2.2.3. Örneklem Cinsiyete Göre Dağılımı	38
3.2.2.4. Örneklem Eğitim Dili Değişkenine Göre Dağılımı ..	39
3.3. Verilerin Toplanması	39
3.3.1. Veri Toplama Aracının Niteliği	40
3.3.2. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi.....	43
3.3.2.1. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin Normal Dağılıma Uygunluğunun İncelenmesi.....	44
3.3.2.2. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin Homojenliğinin İncelenmesi	44
3.3.2.3. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin Güvenirlik Çalışmaları	45
3.3.3. Fen Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları.....	46
3.4. Verilerin Analizi	47
4. BULGULAR VE YORUM	49
4.1. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin Çalışmanın Değişkenlerine Göre İncelenmesi	49
4.1.1. Sınıf Yönetim Değerlendirme Ölçeğindeki Maddelerin Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi	49

4.1.2. Sınıf Yönetim Değerlendirme Ölçeği'ndeki maddelerin sınıfa göre değerlendirilmesi	50
4.1.3. Sınıf Yönetim Değerlendirme Ölçeği'ndeki maddelerin eğitim diline göre değerlendirilmesi	51
4.1.4. Sınıf Yönetim Değerlendirme Ölçeği'ndeki maddelerin okullara göre değerlendirilmesi	52
4.2. Öğrencilerin Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğine İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi	54
4.2.1. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği'nin cinsiyete göre karşılaştırılması	54
4.2.2. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği'nin sınıfa göre karşılaştırılması	55
4.3.3. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği'nin eğitim diline göre karşılaştırılması	56
4.3. Fene Karşı Tutum Ölçeğinin Çalışmanın Değişkenlerine Göre Değerlendirilmesi	56
4.3.1. Okul göre dağılımı	56
4.3.2. Cinsiyete göre dağılımı	57
4.3.3. Sınıfa göre dağılımı	57
4.4.4. Eğitim Diline göre dağılımı	58
4.4. Fen Tutum Ölçeği ile Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği arasındaki ilişki	59
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	60
5.1. Sonuç	60
5.1.1. Cinsiyete Göre	60
5.1.2. Sınıfa Göre	61
5.1.3. Eğitim Diline Göre	61
5.1.4. Okul Türüne Göre	62
5.1.5. Fen Tutumlarına Göre	63
5.1.6. Öğrencilerin Fen Tutumları ile Sınıf Yönetimi Değerlendirmelerinin Karşılaştırılması	63
5.2. Öneriler	63

KAYNAKÇA	66
ÖZGEÇMİŞ	73
EKLER	74
Ek 1. Milli Eğitim Bakanlığı İzni	74
Ek 2. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği	75

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 3.1 Örneklemen Dağılımı	36
Tablo 3.2 Okul Türüne Göre Dağılım	37
Tablo 3.3 Sınıfa Göre Dağılım	38
Tablo 3.4 Cinsiyete Göre Dağılım	38
Tablo 3.5 Eğitim Diline Göre Dağılım	39
Tablo 3.6 Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği Alt Boyut Aralıkları	42
Tablo 3.7 Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin Normal Dağılıma Uygunluğu	44
Tablo 3.8 Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin Homojenliği	45
Tablo 3.9 Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği Ön Çalışma Güvenirliği	45
Tablo 3.10 Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği Ana Uygulama Güvenirliği	46
Tablo 3.11 Fen Tutum Ölçeği Ön Çalışma Güvenirliği	46
Tablo 3.12 Fen Tutum Ölçeği Ana Uygulama Güvenirliği	47
Tablo 4.1 Ölçek Maddelerinin Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi	50
Tablo 4.2 Ölçek Maddelerinin Sınıfa Göre Değerlendirilmesi	50
Tablo 4.3 Ölçek Maddelerinin Eğitim Diline Göre Değerlendirilmesi	51
Tablo 4.4 Ölçek Maddelerinin Okul Türüne Göre Değerlendirilmesi	53
Tablo 4.5 Ölçek Ortalama Puanlarının Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi	54
Tablo 4.6 Ölçek Ortalama Puanlarının Sınıfa Göre Değerlendirilmesi	55
Tablo 4.7 Ölçek Ortalama Puanlarının Eğitim Diline Göre Karşılaştırılması	56
Tablo 4.8 Tutum Ölçeği Puanlarının Sınıfa Göre Değerlendirilmesi	57
Tablo 4.9 Tutum Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi	57
Tablo 4.10 Tutum Ölçeği Puanlarının Eğitim Diline Göre Değerlendirilmesi	58
Tablo 4.11 Tutum Ölçeği Puanlarının Okul Türüne Göre Değerlendirilmesi	58
Tablo 4.12 Fen Tutum Ölçeği ile Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği Arasındaki İlişki	59

KISALTMALAR DİZİNİ

ASO	: Atleks Sanverler Ortaokulu
DL	: Değirmenlik Lisesi
f	: Frekans
FTÖ	: Fen Tutum Ölçeği
N	: Kişi sayısı
P	: Anlamlılık
%	: Yüzde
SYDÖ	: Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Program Paketi)
TMK	: Türk Maarif Koleji
YDÜ	: Yakın Doğu Üniversitesi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem

Günümüzde eğitimin insana katkısı yadsınamaz bir gerçektir. Eğitimin gerçekleşmesinde değişik birçok paydaşın olması, eğitimin önemini daha da artırmakta ve eğitim etkinliğinin, var olan bütün paydaşları tatmin edebilecek bir konumda düşünülmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu gerçeğe yola çıkıldığı zaman, eğitimin “yaşam boyu sürecek bir olgu” boyutu da düşünülerek, öğrenmeyi bilen ve bunu prensip ve yaşam tarzı haline getiren bireylerin yetiştirilmesi zorunluluğu ortaya çıkmaktadır (Varış ve ark., 1991).

Eğitimin sadece sınıf içerisinde olmadığı ve tüm yaşamı kapsadığı gerçeği ortada iken, formal eğitimin okullarda verilmesi gerekliliği okulda gerçekleşecek eğitimin önemini daha da artırmakta ve öğrencilerin öğrenmelerini sağlayacak ortamların oluşturulması zorunluluğunu getirmektedir. Bunun nedeni, günümüzde okulların öğrenme – öğretme sürecinin en önemli kısmını oluşturmasıdır (Fidan ve Erden, 1998). Sınıflarda gerçekleşecek eğitim – öğretim etkinliklerinin verimli olabilmesi için diğer bir şart olan öğretmen – öğrenci iletişiminin kaliteli, düzeyli ve okul kurallarına uygun olarak gelişmesi de büyük bir önem arz etmektedir.

Okul yaşamının, öğrencinin gelecekteki başarısı ve toplumda bir yer edinmesi açısından büyük bir rolü olduğu düşüncesiyle, öğrencilerin okulda alacakları eğitimin önemi belirgin olarak ortaya çıkmaktadır (Fidan ve Erden, 1989; Başaran, 1994). Bu sebeptendir ki eğitim sistemleri toplumların istemleri doğrultusunda oluşturulmakta ve uygulanmaktadır (Başaran, 1994). Toplum nasıl ve ne düzeyde bir birey yetiştirilmesi gerektiğine karar vermekte ve bu bireyi yetiştirme görevini okullara vermektedir. Okullarda, planlı ve programlı bir şekilde düzenlenip

uygulanan eğitim hangi düzeyde uygulanırsa uygulansın, önemi göz ardı edilemez.

Eğitimde amacın “kalıcı davranış geliştirme” olduğu gerçeğinden yola çıkıldığında, planlı bir etkinlik olan öğretimde istenen ve amaçlanan davranışları oluşturacak ve geliştirecek olan, bu faaliyetlerin planlayıcısı ve uygulayıcısı konumunda bulunan öğretmenlere çok önemli görevler düşmektedir. Bu öğretim faaliyetleriyle, öğrencilerde istendik davranış değişikliği de meydana getirmeye çalışarak öğretimi sağlamaya çalışanlar yine öğretmenlerdir (Çetin ve Çetin, 2000). Öte yandan, formal eğitimin gereklilikleri olan öğretim faaliyetlerinden etkilenen unsurların başında ise öğrenciler gelmektedir.

Eğitim ve öğretim faaliyetlerin uygulanmasındaki en büyük paydaşların, öğretmen ve öğrencilerin, bulunduğu ve bu eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yerine getirildiği yer sınıftır (Aydın, 1998; Celep, 2002). Başka bir deyişle, eğitim sürecinde kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler sayesinde bireylerin, yani öğrencilerin değişime uğrayıp şekillendiği; eğitim sisteminin en alt birimi ve okul sisteminde de üretim merkezi olarak isimlendirilebilecek yer sınıf ortamlarıdır. Bu ortamda eğitimin gerçekleşmesi, belli bir düzenin ve disiplinin sağlanması ile mümkündür.

Öğretmenler, sınıf içi düzen ve disiplini korumak, öğrencileriyle etkili iletişim kurabilmek, onlara daha faydalı olabilmek ve eğitimin daha verimli olmasını sağlamak için “sınıf yönetimi” şeklinde adlandırılan bu oluşumla ilgili gerekli duyarlılık ve hassasiyetle davranmak zorundadırlar (Saritaş, 2000). Öğretmenler tarafından uygulanmakta olan ve direkt olarak öğrencileri etkileyen sınıf yönetimi, eğitimde göz ardı edilmemesi gereken önemli bir unsurdur (Erdoğan, 2002).

Sürekli etkileşim içinde olan ve sınıf yönetimini etkileyen birçok etken bulunmaktadır. Bunlar; öğretmen, öğrenci, derslik, araç-gereç ve sistematik işler, uzak çevre, yakın çevre, aile ve okul olarak kategorize

edebilir ve farklı açıları dikkate alınarak farklı yönlerden incelenebilir (Türnüklü, 1999). Sınıf yönetimi, sınıfta dersi işleyen öğretmen tarafından etkili ve verimli bir eğitim ve öğrenme ortamının sağlanmasıdır (Celep, 2002). Ayrıca sınıf yönetimi, öğretim çalışmalarının başarıya ulaşması açısından öğrenme – öğretme sürecinde önemli bir yere sahiptir. Çünkü öğrenme – öğretme sürecinin büyük bir kısmı sınıfta gerçekleşmektedir ve sınıf içerisinde gerçekleşen etkili ve verimli çalışmalar sonucunda başarı elde edilebilmektedir (Celep, 2002).

Öğretmenler tarafından uygulanan değişik sınıf yönetimi tekniklerinin etkilediği öğrencilerin bu tekniklere yönelik tutumları da çok önemlidir. Öğrenciler, öğretmenlerinin uyguladıkları sınıf yönetimi teknikleri sayesinde derste daha aktif ve daha başarılı olabilmekte ve böylece dersler daha verimli olabilmektedir.

Teknolojinin beraberinde getirdiği “değişerek gelişme” ilkesine uygun olarak güncelleştirilen eğitim programları, geleneksel yaklaşımı alt basamaklara indirerek öğrenciyi merkeze alan öğretim yöntemlerinin oluşturulduğu bir eğitim anlayışını öngörmektedir. Yenilenme sürecinde öğrenci açısından anlaşılması güç, karmaşık ve zevksiz görünen fen programlarına ayrı bir öncelik ve önem verilmiştir. Bu bağlamda uygulamaya konan fen ve teknoloji programı, eski Fen Bilgisi programının genel bir analizi sonucunda yeniden oluşturulmuştur.

Yeni fen ve teknoloji programı, öğretmeni hem yönetmen hem de başrol oyuncusu yapmak suretiyle öğrenciyi pasivize edip, kendisine sunulanı sorgusuz kabul ettirme anlayışını benimseyen eğitim sistemi yerine; öğrenciyi meraklı, sorgulayıcı, araştırmacı kılarak aktif hale getiren öğrenci merkezli eğitim anlayışını benimsemiştir. Tüm bu düşüncelere ilişkin olarak görülmektedir ki, ilköğretim eğitim programında yer alan fen eğitiminde, öğrencilerin, öğretmenlerin uyguladıkları sınıf yönetimi tekniklerine bakışlarının değerlendirilmesi, eğitimlerinin daha ileri basamaklarında bu derse yönelik tutumlarının olumlu yönde

şekillendirilmesi açısından yadsınamaz bir gerçeklik ve gereklilik oluşturmaktadır.

Bu gereksinimlerden hareketle araştırmaya değer görülen bu çalışmanın problem cümlesini “İlköğretim öğrencileri, Fen ve Teknoloji dersi öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarını nasıl değerlendirmektedir?” sorusu oluşturmaktadır. Ayrıca, “Öğrencilerin fen derslerine ilişkin tutumları ile öğretmenlerin sınıf yönetimi teknikleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” sorusu alt problem olarak değerlendirilmiştir.

1.2. Amaç

Bu çalışmanın amacı, Kuzey Kıbrıs'ta görev yapan Fen ve Teknoloji dersi öğretmenlerinin sınıf yönetimi tekniklerini öğrencilerin algılarına göre belirleyerek, kullanılan bu tekniklerin öğrencilerin fen derslerine yönelik tutumlarını nasıl etkilediğini ortaya çıkarmaktır. Çalışmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki araştırma soruları cevaplanmaya çalışılmıştır.

1. Öğrencilerin Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin;

- Görsel Araç Kullanma,
 - Derse Devamsızlık ve Gecikme,
 - Öğrencileri Tanıma Düzeyi,
 - Dersin Anlaşılma Düzeyi,
 - Öğretmen Öğrenci İletişim Düzeyi,
 - Öğrencilerin Sınıf Kurallarına Uyma Düzeyi,
 - Güdüleme,
 - Dönüt Alma,
 - İstenmeyen Davranışlara Tepkiler
- alt boyutlarına ilişkin algıları ne düzeydedir?

2. Öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışlarına ilişkin öğrenci algıları; öğrencilerin
 - Cinsiyetlerine,
 - Sınıflarına,
 - Okulun eğitim diline,
 - Okul türünegöre değişkenlik göstermekte midir?
3. Öğrencilerin fene yönelik tutumları ne düzeydedir?
4. Öğrencilerin öğretmenlerin sınıf yönetimi tekniklerini algılamaları ile fen ve teknoloji derslerine yönelik tutumları arasında bir ilişki var mıdır?

1.3. Önem

Formal eğitimin en önemli unsurları olarak kabul edilen öğretmen ve öğrencilerin birbirleriyle sürekli etkileşim içerisinde bulundukları sınıf ortamında yapılan eğitim, öğrencilerin yaşamları üzerinde kalıcı izler yaratmaktadır. Bu izlerin en önemlileri ilköğretimin son yıllarında atılmaktadır. Başka bir deyişle, ilköğretimin son basamakları öğrenciler için hayati önem taşımaktadır ve bunun nedenleri arasında bu yıllarda ergenlik dönemine adım atmaları, fiziksel ve psikolojik değişimler yaşamaları ve ileride yapacakları kariyer seçiminin şekillenmeye başlaması sayılabilir. Bu değişimlerin ve yaşamsal kararlar verme sürecine girmenin basamaklarında model olarak algılayabilecekleri kişi genellikle sınıfta karşılaştıkları ve öğrenme – öğretme sürecinin diğer paydaşı olan öğretmendir.

Öğretmenlerin sınıf ortamındaki davranışları büyük önem taşımaktadır. Bu davranışlar sınıf yönetimi olarak isimlendirildiğinde, öğretmenlerin sınıf yönetimi ile öğrencilerin doğrudan ve etkili bir şekilde bağlantılı olduklarını açık ve net olarak ifade etmek mümkündür. Bu nedenle öğretmenlerin sınıf yönetimi üzerine araştırmalar zaman geçtikçe hız kazanmaktadır.

İlköğretimin son basamaklarında öğretmenlerin özellikle temel dersler olarak kabul edilen matematik, fen ve dil derslerindeki sınıf yönetimi teknikleri, öğrencilerin ilerideki eğitim yaşamlarını ve kariyer seçimlerini direkt olarak etkilemektedir. Bu nedenle bu dersleri veren öğretmenlerin uyguladıkları sınıf yönetimi teknikleri üzerinde çalışma yapmak ve sonuca bağlı önerilerde bulunmak, bu araştırma için ayrı bir önem teşkil etmektedir.

Yukarıda bahsi geçen temel derslerin her biriyle ilgili tek araştırma yapmanın mümkün olamayacağı ve bilim ve teknoloji ile ilgili derslerin günümüzde ayrı bir öneme sahip olduğu düşüncesiyle başlatılan çalışmanın fen ve teknoloji dersi veren fen grubu öğretmenlerinin sınıf yönetimi teknikleri üzerine yapılmasının nedeni açıktır. İlgili literatür tarandığında ilköğretimin son adımlarında ana derslerden biri olarak kabul edilen fen ve teknoloji dersine yönelik benzer bir araştırmanın yapılmadığı görülmüştür. KKTC literatürü bünyesinde de gerek fen grubu öğretmenlerinin sınıf yönetimi tekniklerine, gerekse öğrencilerin bu derse yönelik tutumlarının araştırılmasına ilişkin herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu yönüyle, yapılan bu çalışmanın alan yazındaki boşlukları dolduracağı ve benzer çalışmalara emsal teşkil edeceği düşünülmektedir.

1.4. Sayıtlar

Araştırma kapsamında,

- Ölçekte yer alan soruların öğretme-öğrenme sürecini yansıttığı,
- Katılımcıların gerçek görüş ve algılarını ifade ettiği,
- Seçilen örneklemin evreni temsil ettiği

varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- 2010-2011 eğitim öğretim yılında Kuzey Kıbrıs'ın merkez ili olan Lefkoşa bölgesinde yer alan dört ortaöğretim okulunda eğitim görmekte olan 6. ve 7. sınıf öğrencilerinden seçilen örneklem grubundan toplanan verilerle,
- Kuzey Kıbrıs'ta dört değişik sosyal ve kültürel yapıyı temsil etmesi amacıyla rastgele örneklem yöntemiyle seçilen dört ortaöğretim okulunda eğitim görmekte olan ve yine rastgele örneklem yöntemiyle seçilen her bir temsili okuldan 3 tane 6. sınıf ve 3 tane 7. sınıf öğrencileriyle

sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Davranış Yönetimi: Kişilerin, toplumun ya da okulun normları doğrultusunda davranmalarını sağlamak için yapılan düzenleme ve kişilerin davranışları üzerinde bireysel veya başka kişilerle bağlantılı olarak denetim sağlama süreci (Özyürek, 1996).

Öğretmen davranışı: Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğini etkili biçimde yürütmesini sağlayan, öğretime yönelik bilgi, beceri ve tutumlar (Özer, 1993).

Sınıf: Eğitsel amaçların gerçekleşmesi için yapılandırılmış eğitim ortamı (Aydın, 1998).

Sınıf yönetimi: Sınıfta hedefler doğrultusunda öğretim ve öğrenmenin meydana gelmesi için öğretmenin, öğrenme çevresi ve öğrenci davranışlarını düzenlemesi, kontrol etmesi ve değiştirmesi ile ilgili teknik ve etkinlikler bütünü (Erden, 2005).

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER

2.1. Sınıf Yönetiminin Tanımı

Eğitim alanında en önemli ve vazgeçilmez öğrenme-öğretme mekanı sınıftır ve daha etkili, verimli ve kaliteli bir eğitimin gerçekleştirilebilmesi, eğitim amaçlarına hizmet edebilmesi ve sorunların yaşanmaması için sınıflarda olumlu bir öğrenme ortamının sağlanması büyük önem taşımaktadır (Gürsel, 2004).

Sınıf, eğitim ve öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği ortamdır ve eğitimde büyük bir önemi vardır. Öğrencilerin okul yaşamlarının büyük bir bölümünü geçirdiği ve öğrenim gördükleri yer olan sınıfta, öğretmenlerin rolü de çok önemlidir. Öğretim ve öğrenim etkinliklerinin önceden belirlenmiş plan ve amaçlara uygun olarak yapılması, sınıftaki öğretmenler sayesinde gerçekleşmektedir. Bu nedenledir ki; öğretmenin, sınıf içerisinde, sınıf yönetimi ile ilgili ilke ve yöntemleri bilmesi gerekmektedir (Aydın, 2000).

Daha etkili ve kaliteli bir eğitimin verilmesi ve daha elverişli bir öğrenme ve öğretme ortamının hazırlanabilmesi için; öğretmenlerin, görsel araçları kullanma, derse devam ve gecikme, öğrencileri tanıma, öğrenci ile iyi iletişim kurabilme, sınıf kurallarını belirleme ve uygulama, öğrencileri güdüleme, öğrencilerin istenmeyen davranışlarına tepki verme ve öğrencilerin dönüt alması ve gerekli düzeltmeleri yapma gibi konulara dikkat etmesi çok önemlidir. Bir başka deyişle, öğretmen sınıfta sadece öğretim yapmak değil; aynı zamanda öğrencilere gerçek anlamda ve her yönüyle eğitim vermek için bulunmaktadır ve bunun yolu da etkili sınıf yönetiminden geçmektedir. Öğrenmeye elverişli bir ortamın oluşturulması ve bu ortamın devamlılığının sağlanması sınıf yönetimi ile mümkündür.

Sınıf yönetimi denildiğinde, geleneksel anlamda ilk olarak akla gelen kontrol ve düzen kelimeleri olmakla beraber, tanım ve hedeflerde anlamın öğrenciyi kontrol etmekten ve sınıfta düzeni sağlamaktan çok, öğretmenin kendisini kontrol etmesini öğrenmesini sağlamak, kendi kendine öğrenmeyle ilgili engelleri geçersiz kılmak ve öğrenmeye en uygun koşulları hazırlamak olduğu anlaşılmaktadır. Bununla paralel olarak öğrencinin üzerine düşen ise, öğrenmeye ihtiyaç duyması ve kendi kendini motive etmesidir (McGregor, 1960).

Başar (1996) sınıf yönetimini, “öğretmen ve öğrencilerin çalışma engellerinin en aza indirilmesi, öğretim zamanının uygun kullanılması ve öğrencilerin derse etkin katılımının sağlanması” olarak tanımlamıştır. Benzer olarak Turan (2006), sınıf yönetimini, sınıfta yapılan etkinliklerin öğrenmeye odaklanarak etkili bir biçimde ve düzenli olarak sürdürülmesi ve öğrenci davranışlarına rehberlik edilmesi süreci olarak ifade etmiştir. Ayrıca sınıf yönetimi; kaynakları örgütleme, çevreyi etkili biçimde düzenleme, öğrenci gelişimini gözleme, öğrenci sorunlarını önceden tahmin edebilme gibi unsurları etkili bir biçimde koordine edebilme olarak tanımlanabilir (Terzi, 2002).

Sınıf yönetimine ilişkin daha kapsamlı bir tanımlama ise Erdoğan (2001) tarafından “belirlenen eğitim amaçlarının geliştirilmesi için planlama, örgütleme, uygulama ve değerlendirme işlevlerine ilişkin ilke, kavram, kuram, model ve tekniklerin sistematik ve bilinçli bir şekilde uygulanması ile ilgili etkinliklerin tümü” olarak ayrıntılı bir açıklamayla betimlenmiştir.

2.2. Sınıf Yönetimi ve Öğretmen

Öğretmenler, sınıftaki her çocuğun eğitiminden ve öğretiminden sorumludur. Her öğrenci, kendine özgü öğrenme ihtiyaç, istek ve amaçlarıyla ayrı bir birey olarak öğretmenin yönetimi altındadır. Öğrenim ortamının rahatlığı ve uygunluğu, öğrencinin öğrenme, bilgiyi özümseme, hazmetme ve kullanma süreci boyunca bunları göz önünde tutarak

gerçekleşmelerini sağlamak, öğretmenin sınıf yönetimi konusunda gerekli becerilere sahip olmasıyla mümkündür (Sarı, 2002).

Öğretmen, sınıf ortamında eğitim verirken, planlı, programlı, amaçlı olmaya ve tüm süreçlerin kendi gözetiminde ve denetiminde gerçekleşmesine dikkat etmek zorundadır. Öğretmenin eğitim mekanı olan sınıfta etkili bir öğrenme-öğretme süreci yaşanmasını sağlayabilmek için yararlanabileceği en büyük kaynak kendi deneyimleridir. Ancak her öğretmenin yeterince deneyim kazanabilmesi ve bu sayede daha iyi bir sınıf yönetimi yapabilmesi çok kısa bir süre değildir ve eğitimde öğrenciler de sabit bir şekilde bunu bekleyebilecek durumda değildir.

Öte yandan Özyürek'in de (1996) vurguladığı gibi sadece az deneyimi olan ya da hiç deneyimi olmayan öğretmenlerin değil, deneyimli öğretmenlerin de sınıf yönetimi ile ilgili stratejilere ihtiyacı olmaktadır. Ayrıca alanda yapılan çalışmaların bulguları ve sonuçları da bu konuda yardımcı olabilirken, sadece bu sonuçlar da sınıf yönetiminde etkili olabilmek için yeterli değildir. Eğitim süreci içerisinde öğrencilere daha fazla ulaşabilmek ve onlara daha etkili bir öğrenme ortamı hazırlayabilmek için öğretmenlere, kendi mesleki eğitimleri esnasında sınıf yönetimi teknikleri ile ilgili bilgi vermek daha avantajlı olacaktır.

Sınıfta yaşanan zorluklar, her zaman sınıf yapısından veya öğrenciden kaynaklanmamaktadır; bazen de bunun nedeni, öğretmenin kendisidir. Öğretmenin yönetim veya öğretim tarzı, öğrencilerden düşük ya da çok yüksek beklentilerinin olması, öğretmenin kendi kişisel özellikleri veya öğrencinin rolünü algılama biçimi, bunların önemli birkaç tanesi olarak ifade edilebilir (Öztürk, 2002). Genel olarak sınıf yönetimi içerisindeki her bir ilke, aslında öğretmenlerin bilmesi ve uygulaması gereken ilkelerdir. Bunlar sayesinde sürekli gelişen ve değişen dünyaya ayak uydurup öğrencilerin daha başarılı ve bilgili olmaları sağlanabilir.

2.3. Sınıf Yönetimi Modelleri

Eğitim alanındaki gelişmeler, toplumsal gelişmelerle de ilişkili olarak sınıf yönetimi modelleri ortaya koymuştur. Bu modeller baskıcıdan demokrasiğe, şekil yöneliminden amaç yönelimine, öğretmen merkezli den öğrenci merkezliye doğru gelişme göstermektedir (Gürsel, 2004). İnsan davranışları ve yönetimle ilgili bütün teoriler, insan doğasına ilişkin bazı varsayımlar üzerine kurulmuştur. Sınıf yönetimiyle ilgili olarak geliştirilen teorilerde de yine aynı durumdan söz etmek doğru olacaktır.

Sınıf yönetimine ilişkin modellerde, sınıf yönetimi ve öğrencinin doğası konusunda farklı varsayımlardan bahsedilebilir. Öte yandan, bu teorilerin ortak yanları olabildiği gibi, birbirleriyle çelişen tarafları da bulunmaktadır (Turan, 2006). Öğretmenin uygun gördüğü model sınıf ortamına, öğrencilerin yetiştiği çevreye, yönetim durumuna, öğrencilerin gereksinimlerine ve hedeflerine göre farklılık gösterebilmektedir. Sonuç olarak dört farklı sınıf yönetim modeli ortaya çıkmaktadır (Şentürk, 2006).

2.3.1. Tepkisel Model

İstenmeyen davranışlar sonucunda veya davranışlara tepki olarak ifade edilen sınıf yönetim modelidir. Burada amaç, istenmeyen durum ya da davranışın değiştirilmesidir ve düzen sağlayabilmek için ödül-ceza etkinlikleri uygun görülmektedir. Uyarıcı tepki ilişkisine bağlı, klasik koşullanma ile sınav korkusu olan, grup önünde konuşmaktan kaygı duyan öğrencilerin problemlerine çözüm getirebilen bir model olarak ifade edilmektedir (Delamant, 1983).

Gruplardan ziyade, bireylere yönelik tepkileri içeren bu modeli sınıfta sıkça kullanmak, öğretmenin sınıf yönetimi ile ilgili yetersizliklerinin az olduğunun bir kanıtı olarak kabul edilmektedir (Erdoğan, 2001). Bir başka deyişle, öğretimde öğretmen merkezli bir yaklaşım ağırlıklı olarak tercih edilmektedir ve sınıftaki ilişki düzeni öğretmen tarafından tam olarak kontrol edilmeye ve kurallar tartışmasız uygulanmaya çalışılmaktadır.

Öğretmen, olayların nedenlerinden çok sonuçlarının üzerinde durmakta ve istenmeyen davranışlara karşı daha çok cezalandırma yöntemini kullanmaktadır. Bu modelin eğitimde olabildiğince düşük düzeylerde kullanılması gerekmektedir (Şentürk, 2006).

2.3.2. Önlemsel Model

Öğrencilerin sınıfta sergiledikleri negatif davranışları ve negatif olayları gerçekleşmeden önlemeye yönelik oluşturulan bir modeldir. Burada amaç, tepkisel modele olan yönelimi engellemektir. Bu tarz yapılan etkinliklerde daha çok grup çalışması tercih edilmektedir. “Öğretmenin öğrencinin dikkatini anlatılacak konuya çekebilmek için dersin konusu ile ilgili küçük öykülerle derse başlaması” bu modelin uygulanmasına örnek olarak gösterilebilir. Öğretmenin aşırı önlem alması durumunda ise, öğrencilerin eğitim ortamından sıkılmaları veya daha da kötüsü, okul dışı yaşamda karşılaşılabilecekleri sorunlar hakkında bilgisiz kalmaları mümkün olabilmektedir (Ağaoğlu, 2006). Başka türlü ifade etmek gerekirse öğretimde öğrenci merkezli bir yaklaşım tercih edilmektedir ve sınıftaki ilişki düzeni öğrencilerle birlikte oluşturulmaktadır. Öğretmen, sınıf içerisinde gerçekleşen olayların sonuçlarından çok nedenleri üzerinde durmakta ve istenmeyen davranışlara karşı daha çok sevgi ve saygı yaptırımları uygulamaktadır (Şentürk, 2006).

2.3.3. Gelişimsel Model

Bu model, öğrencilerin duygusal, bilişsel ve sosyal gelişim özelliklerini dikkate almaktadır ve burada konular, öğrencilerin ihtiyaçları göz önüne alınarak seçilmekte ve uygulanmaktadır. Ergenlik çağındaki öğrencilerin, bu nedenle yaşadıkları sosyal, fiziksel ve psikolojik gelişim değişimlerini göz önünde bulundurmamak, gelişimsel model davranışlarından biri olarak örnek verilebilir. Başka bir deyişle, öğrencilerin fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal, cinsel, törel ve diğer gelişim özelliklerini dikkate alarak onları yönlendirmeyi; öğrencilerden gelişim düzeylerine uygun davranışlar beklemeyi; dersleri öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyine uygun olarak

planlayıp uygulamayı ve sınıftaki etkinliklerde öğrencilerin bireysel gelişim özelliklerini de dikkate almayı benimsemiş bir modeldir (İra, 2004; Şentürk, 2006).

2.3.4. Bütünsel Model

Bu modelde öğretmenlerin dikkate aldıkları durumlar önlemsel sınıf yönetim modeline öncelik verme, gruba olduğu kadar bireye de yönelme, istenmeyen davranışın nedenlerini ortadan kaldırma olarak sıralanabilir. Öğrenme ve öğretme etkinlikleri esnasında uygun görülen davranışların seçiminde, öğrencinin gelişimiyle uyumlu olanlar tercih edilmektedir. Bu modelde, çevre kavramı ile ilgili olarak okul, aile ve boş zaman etkinliklerinin dahil edildiği arkadaş çevresi bulunmaktadır (Üre, 2003).

Aslında bu model bir nevi tüm modellerin bir sentezidir, çünkü diğer modellerin de bu model başlığı altında uygulanması mümkündür. Yani diğer modellerin bir sentezi olarak da görülebilen bu modelin bir diğer adı da sistem modelidir. Önlemsel sınıf yönetimi modeline öncelik verilmesine rağmen, gerekli olmaları durumunda diğer tüm modellere uygun davranışların kullanılabildiği, öğretim ortamının öncelikle istenen davranışların ortaya çıkabileceği şekilde düzenlendiği, ancak herşeye rağmen istenmeyen durumlar ortaya çıkacak olursa tepkisel modele dayalı davranışların da kullanıldığı, sınıftaki tüm düzenlemelerin öğrencilerin gelişim özellikleriyle uyumlu hale getirildiği bir modeldir (Şentürk, 2006).

2.4. Sınıf Yönetimini Etkileyen Değişkenler

Sınıf yönetimini etkileyen, gerek öğrencilerle ilgili, gerek öğretmenlerle ilgili ve gerekse dışsal faktörlerin oluşturduğu birçok etkenden söz etmek mümkündür. Öğrencilerin ya da öğretmenlerin kişilik özellikleri, yaşadıkları deneyimler, içinde bulundukları okulun özellikleri, çevresel faktörler, ulusal veya uluslararası düzeyde yaşanan önemli gelişmeler sınıf yönetimini üzerinde önemli etkisinin olduğu etkenlere örnek gösterilebilir. Bununla beraber, sınıf yönetimini direkt etkileyen

değişkenlere bakıldığında, bunların -sınıf ve sınıf yönetimiyle direkt bağlantılı olmalarından dolayı- okul, aile ve çevre olduğu söylenebilir (Çalık, 2004).

2.4.1. Okul

Formal eğitim veren okul, toplumdaki bireylerin eğitilmesi görevini üstlenen kurumdur. Okullarda, bir grup öğrenciye toplumun ve bireyin ihtiyaçlarına göre önceden hazırlanan programlar doğrultusunda öğretim faaliyetleri sunulur, öğrencilerde istendik davranış değişikliği meydana getirmeye çalışılmaktadır. Sınıf ise, içinde bulunduğu okulun bir parçasıdır. Bu nedenle okulun fiziki ve psikolojik yapısı sınıf yönetimini etkiler. Okul ve sınıfın birbirlerinden ayrı olarak düşünülmesi mümkün olamayacağından dolayı, okulun özellikleri ve iklimi, sınıfı ve sınıf yönetimini etkilemektedir (Küçükahmet, 2002).

Sınıfın en yakın fiziki çevresini okul oluşturmaktadır. Sosyal bir sistem olarak okul, öğrenciyi toplumdaki almaya ve yetiştirip tekrar topluma sunmaktadır. Öğrenci ders aralarında, teneffüslerde ve ders dışı boş zamanlarında, okul ortamı içinde kalmak zorundadır. Okulun kantin ve kafeterya mekanları, spor salonu ve okul bahçesindeki oyun alanları öğrencinin zamanının en fazla geçtiği alanlardır. Okul, fiziki mekan olarak öğrenciye ne kadar fazla seçenek sunarsa, öğrenci davranışları üzerinde o kadar etkili olabilmektedir (Küçükahmet, 2002).

2.4.2. Aile

Aile evrensel bir kurumdur ve insanla ilgili en derin ve en köklü yapıdır. Aile, toplumun temel niteliklerini yansıtan en küçük toplumsal birimdir. Bireyin kişiliğinin gelişiminde ve öğrenmesinde, aile çevresi yüksek güce sahiptir. Aile çevresi, hem öğrencinin okulda öğrenmesinde, hem de okulda öğrendiklerinin pekiştirilmesinde önemli etkidir. Diğer yandan öğrenci, aile çevresiyle etkileşiminin sonucu olan iyi ya da kötü yanlarını okula yansıtmaktadır. Okul – aile ilişkilerindeki başarı ve

başarısızlık öğrencinin eğitimini büyük ölçüde etkilemektedir. Bu sebepten aile ile ilişkiler büyük bir dikkat içinde sürdürülmelidir. Okul – aile ilişkisi iki açıdan ele alınmalıdır. Bunlardan birincisi, ailenin yöneticiyle olan ilişkisi; ikincisi ise öğretmenle olan ilişkisidir (Küçükahmet, 2002).

2.4.3. Çevre

Toplumsal bir kurum olan okul, bireylerin eğitilmesi görevini üstlenmiştir ve bu yüzden bünyesinde belirli toplumsal faaliyetler de bulundurmaktadır. Toplumda bulunan ekonomik, siyasal, mesleki ve diğer (dernek, sendika, kulüp) kurum ve gruplar, okullarda gerçekleştirilen faaliyetlerle bağlantı halindedir. Bu nedendir ki okulun, bu kuruluşlarla iletişim halinde olması ve onların gücünden okul yararına yararlanması gerekmektedir. Çevrenin bir sınıf gibi kullanılabilmesi için önce öğretmen çevreyi tanımalı, kültürel geçmişini, bugününü, kaynaklarını, güçlü ve zayıf yönlerini, değişim ve değişime direnme güçlerini bilmelidir. Bu çaba okul tarafından da gösterilmeli, çevreye yapabileceği ve çevreden alabileceği katkıları bilmeli, planlamalı ve faaliyete geçirmelidir. Öğrencilere karşı sorumluluğunun olması gibi, okulun içinde bulunduğu topluma da katkısı olmalıdır (Küçükahmet, 2002).

2.5. Etkili Sınıf Yönetimi ve Etkili Öğretmen Davranışları

Etkili bir sınıf yönetimi için iyi bir sınıf ortamına ihtiyaç vardır ve bu ortam öğrencilerin ilgi, beklenti ve ihtiyaçlarını karşılarken, aynı zamanda da onların öğrenme etkinliklerine katılmalarını ve işbirliği yapmalarını sağlayacak ve istetecek şekilde düzenlenmelidir (İra, 2004). Sınıflarda bulunan her bir öğrenci, diğerlerinden farklı kabiliyetlere ve ihtiyaçlara sahiptir ve öğretmen bu öğrencilerle uygun bir şekilde uğraştığı zaman, bu onun özel bazı yeteneklerle donatılmış olduğu anlamına gelmez. Aksine, öğretmen eğitiminde verilmiş olan ve sınıf yönetimi başlığıyla anlatılan derslerdeki önemli konuları anladığını ve bunlara dikkat ettiğini gösterir (Mahiroğlu, 1993).

Sınıf yönetiminin birçok boyutu olmakla birlikte Martin ve Baldwin (1999) sınıf yönetimini; birey, disiplin ve öğretim olmak üzere toplam üç boyutlu bir yapı olarak ele almıştır. Birey boyutunda, öğretmenlerin öğrencilere ilişkin beklentileri, tutumları, davranışları ile öğrencilerin bu beklentileri karşılamaya yönelik davranışları gerçekleştirme düzeyleri yer almaktadır. Öğretim boyutu, etkinliklerin planlanması, çevrenin düzenlenmesi ve zaman yönetimini kapsamaktadır. Disiplin boyutunda, sınıf kurallarını öğrencilerin benimseyip uygulaması için öğretmenlerin kullandığı yöntemler yer almaktadır.

Sınıf yönetiminin değişkenleri ise Türnüklü (1999) tarafından öğretmen, öğrenci, eğitim ve okul programları, eğitim ortamı, eğitim yönetimi, aile ve çevre olarak sıralanmaktadır. Sınıfın lideri olan öğretmen, hem sınıf yönetiminin boyutlarını, hem de değişkenlerini her açıdan iyi analiz etmeli ve sınıfı yönetirken bu özellikleri göz önünde bulundurmalıdır. Öğretmenin, öğrencilerin beklenti ve gereksinimlerini bilmesi, sınıf yönetimi açısından çok önemlidir. Sınıf yönetimi; öğrencileri sadece kontrol etmeye yönelik değil, eğitimin kalite ve sürekliliğini sağlamaya da yönelik olmalıdır (Brophy, 1988). Bu bağlamda eğitimde kalitenin istenilen düzeyde olmasında, öğretmenlerin öğrenci ihtiyaç ve beklentilerini karşılamaya yardımcı olmasının önemli bir yeri bulunmaktadır.

Sınıfların kalabalık olması, fiziksel donanımın uygun ve yeterli olmaması, öğretmenlere verilen öğretim dışı görevlerin fazla olması nedeniyle onların zaman ve enerjilerinin azalması, ekonomik kaygılar, mesleğe ya da geleceğe ilişkin kaygılar, sınıf yönetimine ilişkin bilgi eksikliği gibi etkenler öğretmenlerin sınıf yönetiminde istenilen başarıyı gösterememesine neden olmaktadır (Bayrak, 1998). Bunların yanı sıra, sınıf ortamında istenmeyen davranışların olması da etkili sınıf yönetimini ve dolayısıyla öğretmenlerin eğitimsel başarısını engellemektedir.

Sınıf ortamında istenmeyen davranışlar arasında öğrencilerin yersiz ve zamansız konuşması, dikkatsizlik, ödev yapmama, araç-gereç eksikliğiyle sınıfa gelme, hayal kurma, temizlik ve görgü kurallarına

uymama, arkadaşlarını rahatsız etme, arkadaşlarının çalışmalarını ve dersi dinlemelerini engelleme, arkadaşlarına ve eşyalarına zarar verme, derse geç gelme ve devamsızlık yapma gösterilebilir (Basar, 1996; Aydın, 1998; Korkmaz, 2002; Öztürk, 2002). Bu ve benzeri durumlar karşısında öğretmen, öğrenciyi yargılamadan ve değerlendirme yapmadan sorunun öğrenci tarafından fark edilmesini sağlayabilir ve öğrenciyi kendi davranışlarını kontrol etmeye yönlendirerek, sorunun yine öğrenci tarafından çözülmesini sağlayabilir (Girmen ve ark., 2006). Bunu başaran her öğretmen, sınıfta hem öğretene, hem de liderdir.

2.6. Sınıf Yönetimi Kavramları

Öğrenme – öğretme sürecini etkileyen en önemli değişken sınıf yönetimidir. Etkili bir sınıf yönetimi, bu sürecin başarıyla sonuçlanmasını sağlayabilecek en temel öğedir. Öğrencilerle en uzun süre ve en yakın şekilde etkileşimde bulunmasından dolayı öğretmen ve öğretmenin sınıf yönetimi, öğrenciler üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Nitelikli bir öğretmenin kaliteli bir eğitim verebilmesi ve istenilen hedeflere varılabilmesi için birçok etkenin üzerinde durulması ve bu unsurların öğrenme – öğretme sürecinde uygulanması gerekmektedir (Açıkgöz, 2003). Sınıf yönetimi bünyesinde bulunan bu kavramlar, Brophy'nin (1988) tanımladığı 5 beceri kapsamında sıralanabilir.

1. Sınıf yönetimi, pozitif öğretmen-öğrenci ilişkisi ve akran ilişkilerini oluşturmaya dayalı olmalıdır.
2. Sınıf yönetimi, öğrencilerin bireysel gereksinimlerini dikkate almalıdır.
3. Etkili bir sınıf yönetimi, grup olarak sınıfın ve bireysel olarak öğrencilerin akademik gereksinimlerine yanıt vererek, üst düzeyde öğrenmeyi kolaylaştıracak öğretim yöntemlerini kullanmayı gerektirir.
4. Sınıf yönetimi, davranış kurallarını oluşturma ve geliştirmede öğrenciyi katmayı, ayrıca, organizasyon ve grup yönetimi ile ilgili teknikleri kullanmayı gerektirir.

5. Sınıf yönetimi, öğrencilerin istenmeyen davranışlarını düzeltme ve değerlendirme (gözden geçirme) kapsamında öğrenciye rehberlik etmeyi gerektirir (Brophy, 1988).

Sınıf yönetimi ile ilgili kavramlar ise şu şekilde sıralanabilir:

1. Öğretmen – Öğrenci İletişim Düzeyi
2. Öğrencileri Tanıma Düzeyi
3. Dersin Anlaşılma Düzeyi
4. Görsel Araçları Kullanma
5. Güdüleme
6. Öğrencilerin Sınıf Kurallarına Uyma Düzeyi
7. Derse Devamsızlık ve Gecikme
8. Düzeltme
9. İstenmeyen Davranışlara Tepkiler

2.6.1. Öğretmen-Öğrenci İletişim Düzeyi

Brophy'nin (1988) tanımlamış olduğu becerilerden 'sınıf yönetimi, pozitif öğretmen-öğrenci ilişkisi ve akran ilişkilerini oluşturmaya dayalı olmalıdır' becerisine dayanan kavramlardan bir tanesi öğretmen – öğrenci iletişimidir. Sınıfta iletişimsizlik öğretmen ve öğrencilerin birbirini tanımasını engellemektedir ve bu yüzden çeşitli sorunların ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Ünal ve Ada, 2000). Sınıfın tek yöneticisi olan öğretmen, aynı zamanda öğrencilerinin desteği ve rehberidir. Ancak öğretmenlerin iletişim becerilerinde daha etkili olabilmeleri amacıyla bazı iletişim yolları geliştirilmiştir.

Etkili sınıf yönetiminin bir parçası olan etkili iletişim gerekleri arasında öğretmenin yapması veya yapmaması gereken bazı davranışlar bulunmaktadır. Bu davranışlar: öğretmenlerin suçlayıcı konuşmaması, sadece belli öğrencilerle ilgilenmemesi, öğrencilerle göz teması kurması, hatalı davranan öğrencilere karşı dikkatli davranması, sessiz öğrencilerle de ilgilenmesi, sözlü iletişim haricinde göz teması, gülümseme, baş ile

onaylama gibi vücut dilini olumlu yönde kullanması, öğrencilerini dinleyip anlaması, öğrencilere düşünüp kendilerini ifade edebilmeleri için zaman tanınması ve öğrencilerin ilgi, beklenti ve yeterliliklerini tanınması, bilmesi ve dikkate alması olarak ifade edilebilir (Ünal ve Ada, 2000; Celep, 2002; Küçükahmet, 2002; Saban, 2002; Ağaoğlu, 2003; Başar, 2004; Gündüz, 2004; Turan, 2006).

2.6.2. Öğrencileri Tanıma Düzeyi

Brophy (1988) tarafından betimlenen 'sınıf yönetimi, pozitif öğretmen-öğrenci ilişkisi ve akran ilişkilerini oluşturmaya dayalı olmalıdır' becerisine dayanan kavramlardan bir diğeri ise öğretmenlerin öğrencileri tanıma düzeyidir. Öğrencilere rahat ve güvenli bir öğrenme ortamı sağlamak açısından öğretmenlerin öğrencilerini tanıma düzeyi büyük önem taşımaktadır. Özellikle öğretmenlerin öğrencilerine isimleriyle hitap etmeleri, öğrenciler için vazgeçilmez bir olgudur. Ayrıca öğretmenin ders dışı etkinliklerde de öğrencileriyle çalışmalar yapması, öğrencilerinin problemleriyle ilgili farkındalığının olması ve bu problemlerle ilgilenip, gerekli durumlarda öğrencilerle görüşmesi öğrencilere daha rahat, huzurlu ve kolay öğrenebilecekleri bir ortam hazırlaması açısından dikkat edilmesi gereken unsurlardan biridir (Ünal ve Ada, 2000; Celep, 2002; Saban, 2002; Ağaoğlu, 2003; Gündüz, 2004).

2.6.3. Dersin Anlaşılma Düzeyi

Brophy (1988), sınıf yönetiminde öğrencilerin bireysel gereksinimlerini dikkate almanın önemli bir beceri olduğunu vurgulamaktadır. Öğrencilerin sınıf içerisinde en çok gereksinim duydukları ve başarıya doğru ilerledikleri yolda en kilit taş öğretmenlerini anlayabilmedir. Bilgi birikiminin öğretmende olduğu bir ortamda, sadece bu bilgilerin havada dolaşması, onların anlaşılabilmesi için yeterli değildir; öğrencilerin bu bilgileri anlayabilmesi için gerekli şartların da sağlanması gerekmektedir.

Ses, kullanılan kelimelere hayat ve anlam verir ve sınıf yönetiminde de konuşma ve seslerin ayrı bir yeri vardır. Sınıf içerisinde konuşurken, öğretmen yaptığı konuşmalara ve sesinin yüksekliğine ve tekdüzeliğine dikkat etmek zorundadır. Belirli durumlarda, söz gelimi konu anlatımı ya da açıklamalar esnasında monoton bir sesle konuşan öğretmen öğrencilerine ulaşmaktan çok uzaktır. Öte yandan sesi monoton olmamasına rağmen, öğretmenin ses tonunun çok kısık veya çok yüksek olması halinde öğrenci – öğretmen arasında yine etkili bir iletişim kurulamamaktadır. Söylenenin ne olduğu kadar, nasıl söylendiğinin de büyük önemi vardır (Moore, 2000).

Kullanılan ses tonunun ve vurgulamanın önemli olduğu kadar yapılan açıklamaların ve söylemlerin de önemi büyüktür. Öğrenci rahat duyabileceği bir ses tonuna ihtiyaç duyarken, öğretmenin kullandığı cümlelerin de kısa, basit ve yalın olması gerekmektedir (Küçükahmet, 2002; Başar, 2004; Turan, 2006). Gerekli olması halinde de aynı anlatımı farklı kelimelerle ifade edebilme ve detaylandırma yetisi, sınıf yönetimi açısından vurgulanması gereken bir unsurdur (Celep, 2002; Saban, 2002; Ağaoğlu, 2003). Öğrencinin anlamaması veya başka bir problem yaşaması durumunda tekrar anlatımdan kaçınılmaması gerekmektedir (Ünal ve Ada, 2000).

2.6.4. Görsel Araçları Kullanma

Brophy'nin (1988) tanımladığı bir başka beceri de 'etkili bir sınıf yönetimi, grup olarak sınıfın ve bireysel olarak öğrencilerin akademik gereksinimlerine yanıt vererek, üst düzeyde öğrenmeyi kolaylaştıracak öğretim yöntemlerini kullanmayı gerektirmesi'dir ve bu beceriye dayanan sınıf yönetimi kavramlarından bir tanesi görsel araçları kullanma olarak tabir edilebilir. Görsel araçların kullanımı öğrencilerin öğrenme sürecini kısaltması ve kolaylaştırması açısından önemlidir (Küçükahmet, 2002; Saban, 2002). Özellikle kolay erişimi olan görsel araçların –resim, fotoğraf, çizimler– sınıf içinde kullanımı, tahtaya yazı yazarken düzenli, okunabilir ve anlaşılabilir olması, dersi daha çekici ve ilginç hale getirebilecek materyallerden yararlanılması sınıf yönetimi açısından büyük önem

taşıırken (Ünal ve Ada, 2000; Celep, 2002; Saban, 2002; Ağaoğlu, 2003; Turan, 2006), öğrencilerin de el becerilerini geliştirebilecek materyal kullanımına dikkat edilmesi gerekmektedir (Başar, 2004; Turan, 2006).

2.6.5. GÜDÜLEME

‘Etkili bir sınıf yönetimi, grup olarak sınıfın ve bireysel olarak öğrencilerin akademik gereksinimlerine yanıt vererek, üst düzeyde öğrenmeyi kolaylaştıracak öğretim yöntemlerini kullanmayı gerektirir’ şeklinde Brophy (1988) tarafından betimlenen beceri kapsamında güdüleme önemli bir sınıf yönetimi kavramı olarak düşünülebilir. Sınıf yönetimi kapsamında öğrencilerin güdülenmesi ve derse ilgilerinin çekilmesi, öğrencilerin ders içi etkinliklere odaklanması ve daha etkili bir öğrenme – öğretme süreci için ortam hazırlanması açısından çok önemlidir. Bu sayede disiplin sorunları azalmakta ve istendik kalıcı davranışlar meydana gelmektedir (İra, 2004).

Öğrencilerin güdülenmesi için yapılabilecekler; öğrencilerin birbirleriyle yarıştırmadan başarı güdülerini artırıcı teknikler kullanmak, belirli zorlukta fakat ulaşılabilirliği mümkün amaçlar belirlemek, öğrenme sonucunda öğrencilerin yaptıkları işten zevk almalarını sağlamak için öğretim ile gerçek dünya arasında bağ kurmak, öğrencilerin anında geri bildirim almalarını sağlayabilmek, öğrencilerin kendine güvenlerini ve başarıma ihtiyaçlarını ortaya çıkartıcı sınıf ortamları oluşturmak olarak sıralanabilir (Rıza, 2002).

2.6.6. Öğrencilerin Sınıf Kurallarına Uyma Düzeyleri

‘Sınıf yönetimi, davranış kurallarını oluşturma ve geliştirmede öğrenciyi katmayı, ayrıca, organizasyon ve grup yönetimi ile ilgili teknikleri kullanmayı gerektirir’ şeklinde Brophy (1988) tarafından betimlenen beceri ile ilgili olarak sınıf yönetimi kavramlarından öğrencilerin sınıf kurallarına uyma düzeyinden bahsetmek gerekmektedir.

Sınıf kuralları sınıfta bulunan öğretmen ve öğrencilerin ve aynı zamanda da okulun karşılıklı beklentilerinin gerçekleşmesini sağlayacak bir düzende olması gerekmektedir. Amaçlara uygun beklentilerin, sınıfta uzlaşma sağlanarak sınıf kurallarına dönüştürülmesi en akılcı hareket olarak kabul edilmektedir. Sınıf kuralları hedeflere varmada geçen süreci kolaylaştıracak ve istendik davranış harici davranışları azaltacak ama istendik davranışları da artıracak şekilde olmalı ve sınıf ortamının rahat ve güvenli olmasını sağlamalıdır (Başar, 1996).

Bu nedenlerden dolayı sınıf yönetimi kapsamında öğretmenler, öğrencilerin sınıfa giriş ve çıkışlarını kontrol edebilmeli, öğrencilerde sınıf kuralları konusunda farkındalık yaratmalı ve onların görüş ve önerilerini alarak, onlarla konuşarak sınıf kurallarını koymalıdır. Sınıf kuralları konusunda tutarlı davranan öğretmen etkili öğretmen olarak kabul edilmektedir (Celep, 2002; Ağaoğlu, 2003; Turan, 2006). Belirlenen sınıf kurallarına uymayan öğrencilerin öğretmen ile birebir görüşmeleri olması gerekmektedir ve bu şekilde davranan öğrencilere öğretmenin kızma ve azarlamasından ziyade onlarla konuşması ve saygı, nezaket ve ahlak kuralları çerçevesinde ilişkilerin kurulmasına çalışılmalıdır (Başar, 2004).

2.6.7. Derse Devamsızlık ve Gecikme

Derse devamsızlık ve gecikme kavramı da yine Brophy (1988) tarafından bahsedilen becerilerden 'Sınıf yönetimi, davranış kurallarını oluşturma ve geliştirmede öğrenciyi katmayı, ayrıca, organizasyon ve grup yönetimi ile ilgili teknikleri kullanmayı gerektirir' ile alakalı olmaktadır. Öğrencilerin sınıf kuralları ile ilgili farkındalık ve hassasiyet durumlarının artırılmasıyla derse devamsızlık ve gecikme kavramına dikkat edilmesi önemlidir. Bu bağlamda öğretmenlerin devamsızlık yapan öğrencilerle görüşme yapması, geç gelmeyle ilgili öğrencilere kızmak yerine onlarla görüşüp konuşması, bu konuda problem yaşayan ve yaşatan öğrencilerle ilgili olarak okul idaresini de bilgilendirmesi ve ileri durumlarda aile ile görüşmesi gerekmektedir (Celep, 2002; Ağaoğlu, 2003; Başar, 2004; Turan, 2006).

2.6.8. Düzeltme

Sınıf yönetiminin, öğrencilerin istenmeyen davranışlarını düzeltme ve değerlendirme (gözden geçirme) kapsamında öğrenciye rehberlik etmeyi gerektirmesi Brophy'nin (1988) vurguladığı bir başka sınıf yönetimi becerisidir. Düzeltme ve dönüt verme öğrencilerin yetersizliklerini ortadan kaldırmak için başvurulan yöntemlerdir. Öğretmenin öğrencilerinin hatalarını düzeltirken ya da onlara dönüt verirken, dikkatli olması gereken noktalar öğrencilerin heveslerini kırmamak, doğrulardan yola çıkarak hataları göstermek, ama yine de başarabileceğine inandırmak ve başarı beklendiğini belirtmektir (Başar, 2004). Öğrencilerin hata yapabileceklerinin farkında olmaları ve hata yaptıklarında, bu hatayı nasıl düzeltebileceklerini düşünmeleri etkili sınıf yönetimi için önemli bir etken olarak kabul edilmektedir (Başar, 2004).

2.6.9. İstenmeyen Davranışlara Tepkiler

'Sınıf yönetimi, öğrencilerin istenmeyen davranışlarını düzeltme ve değerlendirme (gözden geçirme) kapsamında öğrenciye rehberlik etmeyi gerektirir' becerisinden bahseden Brophy (1988), sınıf yönetiminin öğrencileri sadece kontrol etmeye yönelik değil, eğitimin kalite ve sürekliliğini sağlamaya yönelik olması gerektiğini de savunmaktadır. Bu nedenle eğitimde kalitenin istenilen düzeyde olmasında, öğretmenlerin öğrenci ihtiyaç ve beklentilerini karşılamaya yardımcı olması da gerekmektedir fakat sınıf içinde sergilenen bazı istenmeyen davranışlar bunların gerçekleşmesini zorlaştırmakta, hatta bazen imkansızlaştırmaktadır. Sınıfların kalabalık olması, fiziksel donanımın uygun ve yeterli olmaması, öğretmenlere verilen öğretim dışı görevlerin fazla olması nedeniyle onların zaman ve enerjilerinin azalması, ekonomik kaygılar, mesleğe ya da geleceğe ilişkin kaygılar, sınıf yönetimine ilişkin bilgi eksikliği gibi etkenler öğretmenlerin sınıf yönetiminde istenilen başarıyı gösterememesine neden olan bazı unsurlardır (Bayrak, 1998; Başar, 2004). Bunların yanı sıra sınıf ortamında istenmeyen davranışların olması da sınıf yönetimini ve dolayısıyla öğretmenlerin eğitimsel başarısını

engellemektedir. Sınıf ortamında istenmeyen davranışlar arasında öğrencilerin yersiz ve zamansız konuşması, dikkatsizlik, ödev yapmama, araç-gereç eksikliğiyle sınıfa gelme, hayal kurma, temizlik ve görgü kurallarına uymama, arkadaşlarını rahatsız etme, arkadaşlarının çalışmasını ve dersi dinlemelerini engelleme, arkadaşlarına ve eşyalarına zarar verme, derse geç gelme ve devamsızlık yapma gösterilebilir (Basar, 1996; Aydın, 1998; Korkmaz, 2002; Öztürk, 2002). Bu ve benzeri durumlar karşısında, etkili bir sınıf yönetimi için, öğretmen öğrenciyi yargılama ve ona kızıp sinirlenmeden, sorunu öğrencinin fark etmesini sağlamalı ve öğrenciyi kendi davranışlarını kontrol etmeye yönlendirerek, sorunun öğrenci tarafından çözülmesini sağlamalıdır (Girmen ve ark., 2006).

2.7. İlgili Araştırmalar

Dünyada her ne kadar “sınıf yönetimi” ile ilgili araştırmalar çok eskilerden beri yapılsa ve büyük rağbet görsün de; Türkiye’de sınıf yönetimi konusunda yapılan araştırmalar çoğunlukla çok yakın zamanlarda yapılmıştır ve dolayısıyla araştırma alanı oldukça yeni sayılmaktadır. Bu minvalde, sınıf yönetimine eğilim 1990’lı yıllarda başlamış ve hızla artarak 1997 yılında hakettiği değere ulaşıp öğretmenlik programlarına girmiştir.

1997 yılı öncesinde sınıf yönetimi ile ilgili konular Eğitim Yönetimi, Genel Öğretim Yöntemleri, Eğitim Psikolojisi derslerinde kısa bölümler olarak açıklanmış ve çok fazla önemsenmemiştir. Eğitim Fakültelerinde yeniden yapılanmaya gidilmesi dolayısıyla Sınıf Yönetimi, ayrı bir ders olarak öğretmen yetiştiren programlara eklenmiş ve zorunlu olmuştur. Bu nedenledir ki sınıf yönetimine olan ilgi artmış ve bu alanda araştırmaların sayısında büyük bir artış olmuştur (Turan, 2006).

Türkiye’de sınıf yönetimi ile ilgili yapılan araştırmaları genel anlamda incelemek için önemli bir kaynak olarak Şentürk ve Oral (2008) tarafından yapılmış olan “Türkiye’de Sınıf Yönetimi ile İlgili Yapılan Bazı Araştırmaların Değerlendirilmesi” konulu literatür çalışmasından bahsetmek mümkündür. Çalışmada Şentürk ve Oral (2008) Türkiye’de

sınıf yönetimi alanında yapılmış bazı araştırmaları inceleyerek bir nevi Türkiye'deki sınıf yönetimi ile ilgili literatürü ortaya koymuş ve bu çalışmalardan elde edilen neticelere dayanarak sınıf yönetimi ile ilgili çeşitli öneriler geliştirmiştir. Yapılan çalışma ortaya çıkarmıştır ki; Türkiye'de sınıf yönetimi ile ilgili olarak belli konulara bir eğilim söz konusudur ve özellikle fiziksel düzenlemeler, zamanın etkili kullanımı ve plan-program etkinlikleri konuları ile ilgili araştırmalar yeterli değildir. Ayrıca bu tarama sayesinde, araştırmaların genel olarak ilköğretim düzeyinde olduğu ve ortaöğretim ile yükseköğretim alanlarında sınıf yönetimi ile ilgili daha çok araştırmanın yapılması gerektiği sonucu çıkmıştır.

Aksu (1997), "Öğretmenlerin Sınıf Yönetimindeki Etkililiği" konulu çalışmasında genel liselerdeki öğrencilerin öğretmenlerinin sınıf yönetimindeki etkililiklerini algılama biçimlerini incelemiştir. 1378 genel lise öğrencisi üzerinde yürütülen araştırmada, sınıf yönetiminin boyutları açısından etkililiği, genel liselere devam eden öğrencilerin algılarına göre belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda; lise öğrencilerinin algılarına göre sınıf yönetiminin fiziksel çevre açısından orta derecede etkili; iletişim, plan-program, davranış ve zaman yönetimi boyutlarında ise okulların çok etkili olduğu belirlenmiştir.

"Çanakkale İli İlköğretim Kurumları Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimindeki Yeterlilikleri" konulu çalışmasında Karakoç (1998); ilköğretim kurumlarında görevli öğretmenlerin sınıf yönetimi konusundaki sorunlarının açığa çıkarılmasını ve çözüm önerileri geliştirmesini amaçlamıştır. Sonuç olarak; öğretmenlerin sınıfta öğrencilerine davranış kazandırmanın yanısıra, davranışlarını anlama ve öğrencilerin sınıf yönetiminde öğrencileri kontrolden çok, eğitimin kalite ve sürekliliğini sağlamaya yönelik davranışları gösterme, hem öğretmen ve hem de yöneticiler tarafından "oldukça" düzeyinde gözlenmiştir.

Arslantaş (1998), "Sınıf Yönetiminde Öğretmenlerin İletişim Becerilerine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" isimli bir çalışma

yapmıştır. Araştırma, ilköğretim ikinci kademe öğrenci ve öğretmenleri üzerinde yapılmıştır. Veri toplama ölçeğinde; empati, saygınlık, eşitlik, etkililik ve yeterlilik boyutları yer almaktadır. Araştırmanın sonunda; öğretmenlerin empati, eşitlik ve etkililik boyutundaki sınıf yönetimi davranışlarını, hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin aynı düzeyde yeterli bulduğu görülmüştür. Ancak saygınlık ve yeterlilik konusunda, öğretmen ve öğrencilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Öğretmenler kendilerinin daha yüksek düzeyde saygınlık olduklarını ifade ederken; öğrenciler, öğretmenlerin daha az saygınlık olduklarını ifade etmektedirler. Yeterlilik konusunda ise öğrenciler öğretmenlerini daha yüksek düzeyde yeterli bulurken; öğretmenler kendilerini daha az yeterli görmektedirler.

Bir başka araştırmada Ök, Göde ve Alkan (2000), ilköğretimde öğretmen-öğrenci etkileşimine sınıf yönetimi kurallarının etkisini incelemişlerdir. Sonuç olarak, öğretmenlerin hemen hepsi, sınıf yönetimi ilke ve yöntemlerini bildiklerini, derse katılımı sağlamak için uygun yöntemleri kullandıklarını belirtmişlerdir. Dilin etkili kullanımı konusunda bayan öğretmenlerin yaklaşık yarısı olumlu yanıt verirken erkek öğretmenlerin yaklaşık yarısı bu konuda kararsız kalmıştır. Yine aynı araştırmada öğretmenlerin dörtte üçü, sınıf kurallarını öğrencilerle birlikte kararlaştırdıklarını belirtmişlerdir. Kuralların uygulanması esnasında ise yine öğretmenlerin yaklaşık yarısı zorluklarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

“Türk ve İngiliz İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf İçi Davranış Yönetim Stratejilerinin Karşılaştırılması” konulu araştırmasında, Türnüklü’nün (2000) varmış olduğu sonuçlara göre; Türk ve İngiliz öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarıyla başa çıkma tekniklerinde benzerlik bulunmaktadır. İngiltere’deki eğitim sistemi nedeniyle öğretmenlerin sınıf yönetme yeterlikleri oldukça gelişmiştir. Türkiye’deki öğretmenler ise, sınıf yönetimi ile ilgili yeterlikleri sınamayanılma yoluyla kazanmaktadırlar. Bir başka sonuç ise göstermektedir ki, İngiltere’de her okulun zorunlu bir davranış politikasının bulunması ve her

öğretmenin de buna uymak zorunda olması, okullarda paylaşılmış bir kültür oluşturmaktadır. Bu duruma, Türkiye'deki araştırma kapsamına alınan okullarda rastlanmamıştır.

Doğan, Aydın ve Çalış (2000) "Öğretmen - Öğrenci İlişkilerinde Gözlenen Model Davranışlar" başlıklı çalışmalarında, öğretmen ve öğrencileri arasında pozitif, negatif, nötr; formal ve informal ilişkilerde gözlenen model öğretmen davranışlarını belirlemeye çalışmışlardır. Araştırmada gözlem tekniği ile toplanan veriler sonucunda öğretmen ve öğrenciler arasında gözlenen "sevgiyle yaklaşma", "içten davranma", "ilgi gösterme", "iletişime açık olma" ve "öğrencilerine anne ve baba gibi davranma" davranışları pozitif model davranışlarıdır. Öte yandan en fazla görülen negatif davranışlar "dayak atma", "şiddet uygulama", "vurdumduymaz tavır takınma", "korkutma ve bağırıp çağırma", "azarlama", "hakaret etme", "kötü söz söyleme" ve "sert davranma" davranışlarıdır. "Tatlı-sert tavır takınma", "ölçülü hareket etme", "öğrencilere karşı ciddi tavır takınma" ve "sınıf ve okul kurallarını hatırlatma" davranışları ise, araştırmada nötr ilişkiler olarak belirtilmiştir.

Sınıf Yönetimini disiplin ve öğrenci sorumluluğu açısından inceleyen Ramon (2000), araştırmasında 21 ilköğretim ve 21 lise düzeyindeki okulda inceleme yapmış ve sınıf ortamında öğrenme ve güvenlik haklarının korunması için öğrencilerde sorumluluk duygusunu artırmadaki sınıf disiplininin rolünü incelemiştir. Çalışma sonucunda öğrencilere göre, öğretmenlerinin, sınıf ortamında oluşan davranış bozukluklarına karşı uyguladıkları disiplin tedbirlerinde artış gösterdiklerini ve bu yüzden kendilerindeki sorumluluk gelişiminin azaldığını ve bunun da kendilerini okuldan uzaklaştırdığını ortaya koymuştur.

Oral'ın (2000) yapmış olduğu "Öğretmen Adaylarının Ortaöğretimde Çalışan Öğretmenlerin Öğretim Davranışlarına İlişkin Algıları" başlıklı çalışmasının sonucunda ise öğretmenlerin ara sıra düzeyinde gösterdikleri davranışlar; "öğrencilere derste kazanacakları hedef davranışları söyleme", "sınıftaki bütün öğrencilerle iletişim kurma", "görsel-işitsel

araçları etkili kullanma” ve “öğrencilerin derse ilgisini canlı tutma” davranışlarıdır. Sık sık düzeyinde gösterilen davranışlardan bazıları ise “öğrencilerin dikkatini o gün işlenecek konuya çekme”, “dersi işlerken öğrencilerin düzeyini dikkate alma”, “zamanı etkili kullanma”, “öğrencilerin derse aktif katılımını sağlama”, “öğrencilerle göz iletişimi kurarak sınıfı denetim altında tutma”, “dersi sözel olmayan davranışlarla destekleme” ve “ders bitmeden önce konunun önemini tekrar açıklama” davranışlarıdır. “İçeriği açık ve anlaşılır bir şekilde sunma” davranışı ise, her zaman düzeyinde gözlenen tek davranıştır.

Güven ve Akdağ (2002) “İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Etkinliklerine İlişkin Öğrenci Algıları” başlıklı araştırmalarında, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin algılarına göre öğretmenlerin sınıf yönetimi etkinliklerini incelemişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin çoğunluğu öğretmenlerinin ders yılı başında kendi derslerine ilişkin uyulması gereken kuralları genellikle açıkladıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca örneklemin yarısı öğretmenleriyle yeterli iletişim kurabildiklerini ifade ederken, üçte birlik bölümü öğretmenlerinin kızacağı korkusu ile iletişim kuramadıklarını ve geri kalanları ise öğretmenlerinin iletişim için uygun ortam hazırlamadıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya göre, yaklaşık olarak eşit miktarlarda öğrencilerin, öğretmenlerinin sınıf düzenini bozan öğrencileri okul yönetimine verdiklerini, çok sert davrandıklarını veya hoşgörülü davrandıklarını belirtmişlerdir. Çalışmanın bir başka önemli bulgusu da, öğrencilerin yaklaşık yarısının, öğretmenlerinin kuralları uygulamada tutarlı davrandıklarını belirtmeleri olmuştur.

Yapılan bir başka araştırmada ise Cothran ve arkadaşları (2002), yine öğrenci görüşlerini incelemişlerdir. Çalışmanın amacı, öğretmenlerin uyguladıkları etkin sınıf yönetimi davranışlarının öğrenciler tarafından nasıl anlaşıldığıdır. Bu araştırmanın sonucuna göre ise etkili öğretmenler ilk baştan belirli bir standarda dayanan kurallar koymaktadırlar ve öğrencileriyle pozitif ilişkiler geliştirmektedirler. Bu da sınıf içerisinde pozitif bir diyalog ve öğrenme ortamı oluşturmasını sağlamaktadır.

Ankara İlinin farklı sosyo-ekonomik bölgelerindeki liselerde çalışma yapan Duman, Gelişli ve Çetin (2004), "Orta Öğretim Öğrencilerinin, Öğretmenlerin Sınıfta Disiplin Sağlama Yaklaşımlarına İlişkin Görüşleri" isimli araştırmalarında ilginç bulgular elde etmiştir. Öğretmenler, modern-yapıcı disiplin yaklaşımından ziyade, ağırlıklı olarak müdahaleci-baskıcı bir disiplin yaklaşımını uygulamaktadırlar. Ayrıca liselerin bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik düzeyi yükseldikçe, modern-yapıcı disiplin yaklaşımının ağırlığının arttığı da gözlenmiştir. Cinsiyet faktörünün de incelendiği araştırmada, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre müdahaleci-baskıcı yaklaşımı daha az hissettikleri ortaya çıkmıştır. Bir başka sonuç ise sınıf derecesinin yükselmesiyle müdahaleci-baskıcı yaklaşımın ağırlığının azalmasıdır. Bu araştırmanın en önemli bulgusu ise liselerde otoritenin büyük ölçüde öğretmende toplanması, yani öğretmen merkezli klasik yönetim anlayışının hakim olmasıdır.

İra (2004), "Etkili Sınıf Yönetimi ve Aktif Öğrenme" çalışmasında, etkili sınıf yönetiminde öğretmenin istenmeyen davranışları önlemek için çaba göstermesinin ve öğrencilerin sessizce oturmalarını sağlamasının istenen davranışlar olmadığını ortaya koymuştur. Etkili bir sınıf yönetimi için, sınıftaki ilişki düzeninin öğrencilerle birlikte oluşturulması, sınıftaki olayların sonuçlarından çok nedenlerinin üzerinde durulması, öğrencilerin fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal, cinsel, törel ve diğer gelişim özelliklerinin dikkate alınması, öğrencilerden gelişim düzeylerine uygun davranışlar beklenmesi, ayrıca öğrencilerin bireysel gelişim özelliklerine de önem verilmesi ve öğrenci merkezli bir öğretimin uygulanması gerekmektedir ve sonuç olarak aktif öğrenme ancak etkili bir sınıf yönetimi ile gerçekleşebilmektedir.

Memişoğlu (2005) "Sınıf Ortamında İstenmeyen Davranışlara Yol Açan Öğretmen Davranışları" konulu çalışmasında, sınıf ortamında istenmeyen davranışlara neden olan başlıca öğretmen davranışlarını; öğrencilerini notla tehdit etmesi, öğrencileri arasında ayırım yapması, öğrencilerine bağırıp çağırması, seviyesiz davranışlar sergilemesi, kişisel sorunlarını sınıfa taşıması, belirli öğrencilerle ilgilenmesi, alan bilgisinin

yetersiz olması, kendi görüşlerini empoze etmeye çalışması ve öğrencilerine değer vermemesi, öğrencilerini anlayamaması şeklinde belirlemiştir. Bunun sonucunda da bu tarz davranışların nedenini, insan ilişkilerindeki yetersizliğe dayandırmış ve öğretmenlik eğitiminde bu konuya da ağırlık verilmesi gerektiğini, böylece öğrenci merkezli öğretim gerçekleştirebilecek öğretmenlerin yetiştirilebileceğini önermiştir.

Burç (2006) tarafından yapılan “İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlilikleri – Hatay İli Örneği” isimli yüksek lisans tezi çalışmasında Hatay ili Antakya ilçe merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin müfettiş, yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerini belirleme amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğretmenlerin sınıf yönetimi yeterliliklerine ilişkin müfettiş görüşlerinin yönetici, öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği; müfettiş, yönetici ve öğretmen görüşlerinin cinsiyet, yaş ve öğrenim durumu açısından anlamlı bir farklılık göstermediği, öğrenci görüşlerinin okudukları sınıfa göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ifade edilmiştir.

Şentürk (2006) tarafından yapılan ve “Öğretmen Adayı Öğrencilerin Uygulama Yaptıkları Liselerdeki Rehber Öğretmenlerin Kullandıkları Sınıf Yönetimi Modellerine İlişkin Algıları” ismi verilen araştırmada, sınıf yönetimi modelleri tepkisel, önlemsel, gelişimsel ve bütünsel olmak üzere dört ana başlık altında incelenmiştir. Bu çalışmanın sonucunda elde edilen bulgular ışığında, uygulama liselerindeki rehber öğretmenlerin önlemsel ve bütünsel modeli beklenenden daha düşük, tepkisel modeli beklenenden daha yüksek, gelişimsel modeli ise beklenen düzeyde kullandıkları ortaya çıkmıştır.

Topal (2007) tarafından yapılmış olan doktora tezi çalışması ise “İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Davranışlarının Karşılaştırılması ve Öğrenci Başarısı ile İlişkisi” adını taşımaktadır. Bu doktora tezinde, ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi ve bu

davranışların öğrenci başarısına etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışları ile öğrenci, gözlemci ve öğretmen değerlendirmeleri arasında anlamlı bir fark olduğu ortaya konulurken, öğrenci ve öğretmen değerlendirmelerine göre öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışları ile öğrenci başarısı arasında bir ilişki bulunmamış fakat gözlemcilerin değerlendirmelerine göre öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışları ile öğrenci başarısı arasında anlamlı bir ilişki görülmüştür.

Konti (2007) yapmış olduğu yüksek lisans tezi çalışmasında “İlkokullarda Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Uygulamalarına Yönelik Öğrenci ve Öğretmen Algıları” konusunu Gazimağusa örneğinde incelemiştir. Bu çalışma sonucunda elde edilen veriler göstermiştir ki öğretmenler öğrencilerini bireysel olarak tanımaya çalışma, onlarla okul içinde ve dışında iletişim kurma, samimi, sevecen, içten ve güvene dayalı öğretmen-öğrenci ilişkisi kurma çabaları yeterli değildir ve öğretmenlerin sınıf yönetimi uygulamaları da oldukça yetersizdir. Bu araştırmanın bir başka sonucu ise ödül kullanımının öğretmenlerin belirttiğinden az ve ceza kullanımının ise öğretmenlerin söylediğinden çok olmasıdır.

Ilgar'ın 2007 yılında yapmış olduğu doktora tezi araştırması “İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri Üzerine bir Araştırma” adını taşımaktadır ve bu çalışma öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerini ölçen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmeyi, ilköğretimde görev yapan öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemeyi ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri yönünden kendilerinde yetersiz gördükleri becerileri ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Araştırmada geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış ölçek ortaya çıkarıldıktan sonra sınıf yönetimi becerileri yönünden geliştirilmesi gereken becerilerin bazılarını; ‘eğitim araç gereçlerini ders konularıyla koordineli olarak kullanabilme’, ‘istenmeyen davranışları kontrol altına almaktan çok, öğrencinin zamanını üretici etkinliklere yönleltebilme’, ‘öğrencileri ilgi ve yeteneklerine uygun etkinliklere yönlendirebilme’, ‘sınıftaki grup dinamiğini etkili bir biçimde kullanabilme’

ve 'ders sırasında istenmeyen davranışla karşılaştığında dersi bölmeden müdahale edebilme' olarak ortaya koymuştur.

Sağlam, Adıgüzel ve Güngör (2008) tarafından yapılan "İlköğretim Okullarında Sınıf İçi İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Öğretmenlerin Bu Davranışlarla Baş Etme Yaklaşımları" başlıklı çalışmada, sınıflarda "her zaman" tekrarlanan istenmeyen davranışın bulunmadığı, istenmeyen davranışların çoğunun "zaman zaman" tekrarlandığı, çok az davranışın ise "hiçbir zaman" tekrarlanmadığı belirlenmiştir. Öğrenciler arasında en yaygın olan istenmeyen öğrenci davranışları ise; "derste parmak kaldırmadan ya da söz istemeden konuşma", "verilen ödevleri yapmama ya da yeterli özeni göstermeden yapma" ve "arkadaşlarını dinlememe, sözünü kesme" davranışları olarak sıralanmıştır. Ayrıca bu çalışma göstermiştir ki öğretmenlerin sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışları ile baş etmede en çok kullandıkları yaklaşımlar, "genel açıklama yapma", "öğrenciyi uygun bir dille uyarma", "olumlu davranış gösteren öğrencileri örnek gösterme" ve "öğrencilerle dersten sonra konuşma" yaklaşımlarıdır.

"Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Yeterlikleri ve Sınıf Yönetimi Davranışları" isimli doktora tezi çalışmasında ise Ünlü (2008) beden eğitimi öğretmenlerinin yeterlik algıları ve sınıf yönetimi davranışlarını, cinsiyet, mesleki kıdem, spor branşı, hizmetiçi eğitim alma durumları, çalıştıkları okul düzeyi, çalıştırdıkları okul takımlarında derece alma durumu ve düzenli spor yapma açısından karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Araştırmanın bulgularında; beden eğitimi öğretmenlerinin kendilerini tüm alanlarda yeterli olarak algıladıkları, sınıf yönetimi davranışlarının olumlu düzeyde olduğu, ve yeterlik algıları ile sınıf yönetimi davranışları arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Rockey'nin (2008) "An Observational Study on Pre-Service Teachers' Classroom Management Strategies" isimli yüksek lisans çalışmasında ise öğretmenlerin sınıf yönetimi ile ilgili bilgi düzeyleri araştırılmıştır. Değişik materyaller kullanılarak değişik sunum teknikleriyle sınıf yönetimi hakkında altı çalışmaya katılan 22 anaokulu öğretmen adayı,

son test olarak anket doldurmuşlar ve sonuçta genel olarak sınıf yönetimi ile ilgili yüksek derecede bilgi sahibi olduklarını ortaya koymuşlardır.

Altınparmak tarafından 2009 yılında yapılan “İlköğretim 4. ve 5. sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerin İstenmeyen Davranışlarına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi” isimli yüksek lisans tezinde, Lefkoşa Bölgesindeki ilköğretim okullarında, 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinden sınıf içinde karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışlarının en fazla öğrenci kaynaklı olduğu sonucuna varmıştır. Sınıfta en fazla karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışları olarak ‘konuya, işe ya da çalışmaya dikkatini toplayamama’, ‘kısa süreli dalgınlıklar’, ‘arkadaşlarıyla kavga etme’, derste söz almadan konuşma’ ve ‘arkadaşlarını şikayet etme’ olarak belirtilmiştir.

2010 yılında Ratzburg tarafından yapılan “Classroom Management and Students’ Perceptions on Classroom Climate” isimli doktora tezi çalışmasında sınıf yönetiminin öğrencilerin sınıf ortamını nasıl algıladıkları üzerindeki etkisi araştırılmıştır. 2 okulda bulunan toplam 22 öğretmen ve 187 öğrencinin katıldığı araştırmada, planlı ve bilinçli olarak yapılan sınıf yönetiminin etkilerinin kesinlikle fark edildiği ve sonuçların çok olumlu yönde olduğu ortaya çıkmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evren/örneklem seçimi, verilerin toplanması, ölçme aracının geliştirilme süreci ve verilerin analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Nicel araştırma yöntemi ile yürütülen bu çalışmada ilişkisel (korelasyonel) tarama deseni kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme ve etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2006). İlişkisel (korelasyonel) araştırmalar ise iki ya da daha fazla değişken arasındaki ilişkileri belirlemek ve neden-sonuç ile ilgili ipuçları elde etmek amacıyla yapılır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008). Bu tür araştırmalarda aralarında ilişki aranacak değişkenler ayrı ayrı sembolleştirilir. Ancak bu sembolleştirme (değerler verme, ölçme) ilişkisel bir çözümlemeye olanak verecek şekilde yapılmak zorundadır (Karasar, 2006).

Çalışmada, öğrencilerin sınıf içinde fen ve teknoloji dersi öğretmenleri tarafından kullanılan sınıf yönetimi tekniklerini nasıl algıladıkları araştırılmıştır. Öğrencilerin sınıf yönetimi tekniklerine bakışlarında okul türünün ve eğitim dilinin herhangi bir etkisi olup olmadığının da incelendiği çalışmada; ayrıca, öğrencilerin fen ve teknoloji dersine yönelik tutumları ile fen ve teknoloji dersini veren öğretmenlerinin sınıf içinde kullandıkları sınıf yönetimi tekniklerine bakış açıları arasında herhangi bir anlamlı ilişki olup olmadığına bakılmıştır.

Değerlendirmeler yapılırken öğrencilerin özellikleri ile eğitim gördükleri kurumların özellikleri dikkate alınmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, KKTC'nin başkenti Lefkoşa'da bulunan ortaöğretim kurumlarının 6. ve 7. sınıflarında öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini Lefkoşa'da faaliyet gösteren ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı Genel Ortaöğretim Dairesine bağlı olan dört değişik türdeki okulda eğitim gören 589 ilköğretim 6. ve 7. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Örnekleme dahil edilen okullar Türk Maarif Koleji, Yakın Doğu Koleji, Atleks Sanverler Ortaokulu ve Değirmenlik Lisesidir. Bahsi geçen okullar, KKTC eğitim sisteminde var olan farklı okul türlerini yansıtmak amacıyla seçilmiştir. Okulların türleri bakımından örnekleme dahil edilme nedenleri; şehir merkezinde hem Türkçe hem İngilizce sınıflarıyla eğitim veren bir devlet okulu (Atleks Sanverler Ortaokulu), kırsal kesimde hem Türkçe hem İngilizce sınıflarıyla eğitim veren bir devlet okulu (Değirmenlik Lise), sadece İngilizce dilinde eğitim veren bir devlet okulu (Türk Maarif Koleji) ve sadece İngilizce dilinde eğitim veren bir özel okul (Yakın Doğu Koleji) olma özelliği taşımalarıdır. Örneklem seçimi yapılırken, öğretmenlerin sınıf yönetimi davranışlarının algılanmasında okulların konumunun, özelliklerinin ve eğitim dilinin öğrencinin bakış açısını etkileyip etkilemediğini karşılaştırma yaparak görmek amaçlanmıştır. Çalışmada yer alan okulların hepsi KKTC'nin başkenti olan Lefkoşa'da bulunmaktadır. Araştırmacı tarafından Milli Eğitim Bakanlığı ile yapılan yazışmalar sonucunda yukarıda bahsi geçen okullarda çalışmanın yapılması uygun görülmüştür. Gerekli izinler alındıktan sonra öncelikle okullardaki yetkili kişilerle irtibata geçilmiş ve ardından okullara araştırmacı tarafından bizzat ziyaretlerde bulunularak çalışma için gerekli veriler toplanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığından elde edilen verilere göre adı geçen okulların 6. ve 7. sınıflarında yaklaşık olarak 1180 öğrenci öğrenim görmektedir. Ölçme aracı evrenden 750 kişiye dağıtılmış, bu ölçeklerden 684 tanesi geri

toplanmış ve bunlar arasından 589 tanesi kullanılabilir bulunarak araştırma verilerine dahil edilmiştir.

3.2.1. Örneklem Dağılımı

Çalışmanın örnekleme dahil olan öğrencilerin okul, sınıf, cinsiyet ve eğitim diline göre genel dağılımı aşağıdaki gibidir.

Tablo 3.1. Örneklem Dağılımı

		Kız		Erkek		Toplam
		f	%	f	%	
Türk Maarif Koleji	6. Sınıf	40	54	34	46	74
	7. Sınıf	33	47,1	37	52,9	70
	Toplam	73	50,7	71	49,3	144
Yakın Doğu Koleji	6. Sınıf	40	43,5	52	56,5	92
	7. Sınıf	32	48,5	34	51,5	66
	Toplam	72	45,6	86	54,4	158
Değirmenlik Lisesi	6. Sınıf	30	42,3	41	57,7	71
	7. Sınıf	37	48,1	40	51,9	77
	Toplam	67	45,3	81	54,7	148
Atleks Sanverler Ortaokulu	6. Sınıf	29	42,6	39	57,4	68
	7. Sınıf	30	42,3	41	57,7	71
	Toplam	59	42,4	80	57,6	139
TOPLAM		271		318		589

Tablo 3.1 detaylı bir şekilde incelendiğinde, çalışmaya katılan toplam öğrenci sayısının 589 olduğu görülmektedir. 589 öğrencinin 305'ini (%51,8) 6. sınıf öğrenciler, 284'ünü (%48,2) ise 7. sınıf öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan toplam kız öğrenci sayısı 271 (%46), toplam erkek öğrenci sayısı ise 318'dir (%54). Çalışmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin 144'ü (%24,5) Türk Maarif Kolejinden, 158'i (%26,8) Yakın Doğu Kolejinden, 148'i (%25,1) Değirmenlik Lisesinden ve 139'u (%23,6) ise Atleks Sanverler Ortaokulundandır.

3.2.2. Örneklemin Çalışma Değişkenlerine Göre İncelenmesi

3.2.2.1. Örneklemin Okul Türüne Göre Dağılımı

Çalışmaya katılan okullardaki öğrenci sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 3.2'de sunulmuştur.

Tablo 3.2. Okul Türüne Göre Dağılım

Okul	f	%
Türk Maarif Koleji	144	24,5
Yakın Doğu Koleji	158	26,8
Değirmenlik Lisesi	148	25,1
Atleks Sanverler Ortaokulu	139	23,6
	589	100

Çalışmaya katılan toplam 589 öğrencinin 144'ünün (%24,5) İngilizce eğitim veren ve devlet koleji olan Türk Maarif Kolejinden olduğu görülmektedir. Özel bir okul olup İngilizce diliyle eğitim veren Yakın Doğu Kolejinden çalışmaya katılan öğrenci sayısı 158'dir (%26,8). Türkçe eğitim veren ve Lefkoşa merkezde yer alan devlet okulu Atleks Sanverler Ortaokulundan çalışmaya katılan öğrenci sayısı 139 (%23,6) olup, Türkçe eğitim veren ve Lefkoşa'nın kazasında yer alan devlet okulu Değirmenlik Lisesinden çalışmaya katılan öğrenci sayısı 148'dir (%25,1).

3.2.2.2. Örneklemin Sınıfa Göre Dağılımı

Çalışmaya katılan öğrencilerin sınıflara göre dağılımı Tablo 3.3'te görülmektedir.

Tablo 3.3. Sınıfa Göre Dağılım

	6. Sınıf		7. Sınıf	
	f	%	f	%
Türk Maarif Koleji	74	24,3	70	24,7
Yakın Doğu Koleji	92	30,1	66	23,2
Değirmenlik Lisesi	71	23,3	77	27,1
Atleks Sanverler Ortaokulu	68	22,3	71	25,0
TOPLAM	305	100	284	100

Çalışmaya toplam 305 (%51,8) 6. sınıf ve 284 (%48,2) 7. sınıf öğrencisi katılmıştır. Çalışmaya katılan 6. sınıf öğrencilerinin 74'ü (%24,3) Türk Maarif Kolejinden, 92'si (%30,2) Yakın Doğu Kolejinden, 71'i (%23,3) Değirmenlik Lisesinden ve 68'i (%22,3) ise Atleks Sanverler Ortaokulundandır. Diğer yandan çalışmaya katılan ve toplamda sayıları 284 olan 7. sınıf öğrencilerinin 70'i (%24,3) Türk Maarif Kolejinden, 66'sı (%23,2) Yakın Doğu Kolejinden, 77'si (%27,1) Değirmenlik Lisesinden ve 71'i (%25) Atleks Sanverler Ortaokulundandır.

3.2.2.3. Örneklemenin Cinsiyete Göre Dağılımı

Örneklemenin cinsiyet açısından dağılımı Tablo 3.4'te verilmiştir.

Tablo 3.4. Cinsiyete Göre Dağılım

	Kız		Erkek	
	F	%	f	%
Türk Maarif Koleji	73	26,9	71	22,3
Yakın Doğu Koleji	72	26,6	86	27,0
Değirmenlik Lisesi	67	24,7	81	25,5
Atleks Sanverler Ortaokulu	59	21,8	80	25,2
TOPLAM	271	100	318	100

Tablodan da görüleceği gibi çalışmaya katılan öğrencilerin 271'i (%46) kız ve 318'i (%54) erkektir. Çalışmaya katılan 271 kız öğrencinin 73'ü (%26,9) Türk Maarif Kolejinden, 72'si (%26,6) Yakın Doğu Kolejinden, 67'si (%24,7) Değirmenlik Lisesinden ve 59'u (%21,8) ise Atleks Sanverler Ortaokulundandır. Diğer yandan erkek öğrencilerin okullara göre dağılımı ise; Türk Maarif Koleji 71 (%22,3), Yakın Doğu Koleji 86 (%27), Değirmenlik Lisesi 81 (%25,5) ve Atleks Sanverler Ortaokulu 59 (%25,2) öğrenci şeklindedir.

3.2.2.4. Örneklemenin Eğitim Diline Göre Dağılımı

Çalışmaya katılan öğrencilerin eğitim diline göre dağılımı Tablo 3.5'te görülmektedir.

Tablo 3.5. Eğitim Diline Göre Dağılım

	F	%
İngilizce	321	54,5
Türkçe	268	45,5
TOPLAM	589	100

Çalışmaya katılan toplam 589 öğrencinin 321'i (%54,5) okullarında fen ve teknoloji dersini İngilizce dilinde öğrenirken, 268'i (%45,5) Türkçe dilinde eğitimlerini sürdürmektedirler.

3.3. Verilerin Toplanması

Çalışmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Verileri elde edebilmek için hazırlanan anket formu, iki farklı ölçek içermektedir. Ölçekler aşağıda belirtilmiştir.

- Geban, Ertepinar, Yılmaz, Atlan ve Şahpaz (1994) tarafından geliştirilmiş olan "Fen Tutum Ölçeği",

- Araştırmacı tarafından literatür taraması ve uzman görüşü alınarak, öğrencilerin fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin kullandığı sınıf yönetimi tekniklerini değerlendirmesine yönelik hazırlanmış olan “Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği”.

Uygulama sürecinde öğrenciler araştırmacı tarafından ziyaret edilmiş ve öncelikle çalışmanın amacı hakkında bilgilendirilmiştir. Ardından öğrencilere yeterli süre verilerek anketleri doldurmaları istenmiştir. Herhangi bir soruna neden olmamak için araştırmacı anket uygulaması esnasında sınıfta bulunmuş ve öğrencilerden gelen soruları cevaplamıştır. Anket süresince sınıf öğretmeni de sınıfta yer almış ve araştırmacıya yardımcı olmuştur.

3.3.1. Veri Toplama Aracının Niteliği

Verilerin toplanmasında kullanılan araç üç bölümden oluşmaktadır. Bölümlerin özellikleri aşağıda verilmiştir.

Birinci bölümde, öğrencilerin demografik bilgilerine yönelik 4 maddeden oluşan soru hazırlanmış; bu sorularla öğrencinin okul türü, sınıfı, cinsiyeti ve eğitim dili hakkında bilgi edinmek amaçlanmıştır.

İkinci bölümde, öğrencilerin fen ve teknoloji dersine yönelik tutumlarını belirlemek için Geban ve arkadaşları tarafından hazırlanan “Fen Tutum Ölçeği” kullanılmıştır (Geban ve diğerleri, 1994). 15 maddeden oluşan tutum ölçeği, olumlu ve olumsuz maddelerden oluşmuştur ve 5’li Likert tipinde geliştirilmiştir.

Üçüncü bölümde ise, fen ve teknoloji öğretmenlerinin sınıf içerisinde uyguladıkları sınıf yönetimi tekniklerini öğrenci görüşüne göre değerlendirmeyi amaçlayan ve araştırmacı tarafından geliştirilen “Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekte toplam 49 ifade bulunmaktadır ve öğrencilerden bu ifadelerle ‘Her Zaman’, ‘Çoğu Zaman’, ‘Ara Sıra’, ‘Çok Az’ ve ‘Hiçbir Zaman’ seçeneklerinden uygun olanı ile

cevap vermeleri istenmiştir. Bu bölümdeki ifadeler sınıf yönetiminin farklı yönleri ele alınarak oluşturulmuştur ve bu farklı yönler ölçeğin alt boyutlarını oluşturmaktadır. Ölçeğin alt boyutları aşağıda açıklanmıştır.

- **Görsel Araç Kullanma**

Ölçekte bulunan 4 madde, öğretmenin görsel araçları kullanmalarına ilişkin öğrenci görüşlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

- **Derse Devamsızlık ve Gecikme**

Ölçekte bulunan 6 madde, öğretmenlerin derse devam etmeyen veya geciken öğrencilere yönelik tepkilerine ilişkin öğrenci görüşlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

- **Öğrencileri Tanıma Düzeyi**

Ölçekte bulunan 4 madde, derse giren fen ve teknoloji öğretmenlerinin öğrencilerini tanıma düzeylerine ilişkin öğrenci görüşlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

- **Dersin Anlaşılma Düzeyi**

Ölçekte bulunan 5 madde, dersin ve öğretmenin anlaşılma düzeyine ilişkin öğrenci görüşlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

- **Öğretmen Öğrenci İletişim Düzeyi**

Ölçekte en çok maddenin olduğu bu bölümde 11 madde bulunmaktadır. Öğrencilerin öğretmenleri ile iletişim düzeylerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

- **Öğrencilerin Sınıf Kurallarına Uyma Düzeyi**

Dersin düzenli sürdürülmesi ve öğrencilerin disipline edilmesi hedefiyle geliştirilen sınıf kurallarına öğrencilerin uyumuna ilişkin öğrenci görüşlerinin ortaya konması amaçlanan bu bölümde 7 madde bulunmaktadır.

- **Güdüleme**

Öğretmenleri tarafından kullanılması beklenen güdüleme tekniklerinin değerlendirilmesinin amaçlandığı bu alt başlıkta 5 ifade bulunmaktadır.

- **Dönüt Alma – Düzeltme**

Öğretmenlerin öğrencilerden aldığı dönütlerin ve öğrenci hatalarını ölçmek için kullandığı tekniklerin niteliğine ilişkin öğrenci görüşlerinin ortaya konması amaçlanan bu bölümde 3 madde bulunmaktadır.

- **İstenmeyen Davranışlara Tepkiler**

Ölçekte bu alt boyut 4 madde ile ölçülmüş ve öğrencilerin öğretmenlerinin sınıf içi istenmeyen davranışlara karşı uyguladıkları yöntemlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Ölçek değerlendirilirken, her alt boyut içerisinde bulunan ifadelerle, öğrencilerin verdikleri cevaplara göre değer verilmiştir. Değerlendirme yapılırken olumlu ifadelerin puanlamaları ile olumsuz ifadelerin puanlamaları farklı yapılmış ve daha sonra her alt boyut için verilen cevapların toplamı alınarak, her öğrenci için bir ortalama değer çıkarılmıştır. Tablo 3.6'da öğrencilerin alt boyutlar için verdikleri puanların değerlendirilme aralıkları görülmektedir.

Tablo 3.6. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği Alt Boyut Aralıkları

Alt Boyutlar	Çok İyi	İyi	Orta	İyi Değil
Görsel Araç Kullanma	16 – 13	12 – 9	8 – 5	4 – 0
Derse Devamsızlık ve Gecikme	24 – 19	18 – 13	12 – 7	6 – 0
Öğrencileri Tanıma Düzeyi	16 – 13	12 – 9	8 – 5	4 – 0
Dersin Anlaşılma Düzeyi	20 – 16	15 – 11	10 – 6	5 – 0
Öğretmen Öğrenci İletişim Düzeyi	44 – 34	33 – 23	22 – 12	11 – 0
Öğrencilerin Sınıf Kurallarına Uyma Düzeyi	28 – 22	21 – 15	14 – 8	7 – 0
Güdüleme	20 – 16	15 – 11	10 – 6	5 – 0
Dönüt Alma - Düzeltme	12 – 10	9 – 7	6 – 4	3 – 0
İstenmeyen Davranışlara Tepkiler	16 – 13	12 – 9	8 – 5	4 – 0

3.3.2. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi

Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği geliştirme süreci genel olarak 4 aşamadan oluşmuştur. İlk aşamada konuyla ilgili literatür taranmış ve öğretim üyeleri ile görüşmeler yapılmıştır. Yapılan ön araştırmalar sonucunda 72 ifadenin yer aldığı bir madde havuzu oluşturulmuştur.

İkinci aşamada ölçeğin kapsam ve görünüş geçerliğine sahip olması için çeşitli uzmanların görüşlerine başvurulmuştur. Öncelikle ilgili öğretim üyeleri tarafından madde ifadeleri kontrol edilmiş ve ifade özelliklerine uygun olarak belirlenen 9 alt boyut altında yeniden değerlendirilmiştir. Türk Dili, Ölçme Değerlendirme, Sınıf Yönetimi, Eğitim Teknolojisi ve Fen Öğretimi konularında uzman öğretim üyelerinin görüşleri ve eleştirileri sonucunda ölçekteki madde sayısı 49'a indirilmiştir.

Ölçeğin geliştirilmesinde üçüncü aşama olarak deneme çalışmaları yapılmıştır. Ölçeğin öğrenciler tarafından anlaşılıp anlaşılmadığının test edilmesi amacıyla, ölçek, 50'si 6. sınıf ve 50'si 7. sınıf olmak üzere sınıf ortamında 100 öğrenciye ön çalışma olarak verilmiştir.

Ölçek geliştirilmesinde son aşama olarak deneme uygulaması sonucunda elde edilen verilerin ölçek geçerliği ve güvenirliği için değerlendirilmesi yer almıştır. Bu aşamada öncelikle araştırmaya uygun analiz türünün belirlenmesi için çalışmalar yapılmıştır. Araştırmada parametrik analiz yöntemlerinin mi yoksa parametrik olmayan analiz yöntemlerinin mi kullanılması gerektiğini ve araştırmacı tarafından hazırlanan Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinden elde edilen verilerin dağılımını ortaya koymak için Tek Örneklem Kolmogorov Smirnov Testi yapılmış ve daha sonra çalışmaya dahil edilen örneklemin homojenliğini belirleyebilmek için Tek Yönlü ANOVA Testi uygulanmıştır.

3.3.2.1. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin Normal Dağılıma Uygunluğunun İncelenmesi

Çalışmadan kullanılan verilerin normal dağılımına uygunluğunu ölçmeyi amaçlayan Tek Örneklem Kolmogorov Smirnov Testinin sonuçları Tablo 3.7'de verilmiştir. Tabloda yer alan Assymp. Sig. (Anlamlılık) değerlerin istatistiksel anlamlılık hesaplarında sınır değeri kabul edilen 0,05'den küçük ve hatta bütün faktörlerin 0,00 olması, incelenen faktörlerin dağılımlarının normal sınırlar içinde olmadığını göstermektedir. Bu durum çalışmada parametrik olmayan (non-parametrik) analiz yöntemlerinin kullanılmasının gerekliliğini göstermektedir.

Tablo 3.7. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin Normal Dağılıma Uygunluğu

	Normal Parametreler		Kolmogorov	Assymp. Sig.
	Mean	Std. Deviation	-Smirnov Z	(2-tailed)
Öğrencileri Tanıma Düzeyi	2.80	.77	6.61	.000
Dersin Anlaşılma Düzeyi	3.45	.75	8.43	.000
Güdüleme	3.31	.79	6.98	.000
Dönüt Alma	3.10	.84	5.23	.000
Görsel Araçları Kullanma	2.85	.97	6.06	.000
Derse Devamsızlık – Gecikme	2.50	.87	5.35	.000
Sınıf Kuralların Uyma Düzeyi	2.97	.77	6.85	.000
İstenmeyen Davranışlara Tepkiler	3.22	.87	6.84	.000
Öğretmen – Öğrenci İlişki Düzeyi	3.26	.65	6.99	.000

3.3.2.2. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin Homojenliğinin İncelenmesi

Çalışmada kullanılan verilerin homojenliğinin değerlendirilmesi için Tek Yönlü ANOVA analizi uygulanmıştır. Tablo 3.87'de yer alan Sig. (Anlamlılık) sütunundaki değerler incelendiğinde faktörlerden üç tanesi (Dersin Anlaşılma Düzeyi, Derse Devamsızlık – Gecikme, Öğretmen – Öğrenci İlişki Düzeyi) dışında tüm değerlerin 0,05'ten küçük olduğu

görülmektedir. Bu veriler, incelenen faktörlerin dağılımlarının homojen olmadığını göstermektedir.

Tablo 3.8. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin Homojenliği

	Levene Statistics	df1	df2	Sig.
Öğrencileri Tanıma Düzeyi	.129	1	587	.719
Dersin Anlaşılma Düzeyi	7.767	1	587	.005
Güdüleme	.869	1	587	.352
Dönüt Alma	1.840	1	587	.175
Görsel Araçları Kullanma	.014	1	587	.904
Derse Devamsızlık – Gecikme	6.657	1	587	.010
Sınıf Kuralların Uyma Düzeyi	1.350	1	587	.246
İstenmeyen Davranışlara Tepkiler	.067	1	587	.795
Öğretmen – Öğrenci İlişki Düzeyi	6.667	1	587	.010

3.3.2.3. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin Güvenirlik Çalışmaları

Hazırlanan ölçeğin güvenirliğini desteklemek ve iç tutarlılığını incelemek amacıyla ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Öğrencilerden toplanan ilk verilere güvenirlik analizi yapıldığında Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin güvenirlik katsayı değeri (α) .869 olarak bulunmuştur (tablo 3.9). Bu katsayı literatürce iyi kabul edilen değerler içerisinde. Literatürde .80'in üzerindeki değerler iyi olarak nitelendirilmektedir (Alpar, 1998).

Tablo 3.9. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği Ön Çalışma Güvenirliği

Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
.869	49

Güvenirlik bir ölçme aracının her durumda tutarlı olarak benzer sonuçlar ortaya koyabilmesidir. Ölçme aracının güvenilirliği için aranılan iki temel ölçüt, “değişik zamanlarda elde edilen cevaplar arasında tutarlık” ve “aynı zamanda elde edilen cevaplar arasında tutarlık” olarak açıklanabilir (Büyüköztürk, 2004). Bu bağlamda çalışmada kullanılan Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin güvenilirlik analizi ana uygulama sonrası tekrar edilmiş ve Cronbach Alpha (α) değeri .896 olarak bulunmuştur. İkinci olarak elde edilen bu değer de istatistiksel açıdan oldukça yüksek ve kabul edilebilir bir değerdir (tablo 3.10).

Tablo 3.10. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği Ana Uygulama Güvenirliği

Cronbach's Alpha	N of Items
.896	49

3.3.3. Fen Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Geban ve arkadaşları tarafından öğrencilerin fen derslerine karşı tutumlarının belirlenmesi amacıyla 1994 yılında geliştirilen Fen Tutum Ölçeğinin güvenilirlik katsayı değeri (α) .83 olarak bildirilmiştir.

Ölçek daha önce kullanıldığı çalışmadan farklı bir evren ve örneklem grubu ile kullanılacağı için çalışmaya başlanılmadan önce ölçeğin güvenilirlik analizinin yapılmasına karar verilmiştir. 6. sınıftan 50 ve 7. sınıftan 50 olmak üzere toplamda 100 öğrenciye uygulanan ön çalışmada Fen Tutum Ölçeğinin güvenilirlik çalışması yapılmıştır.

Tablo 3.11. Fen Tutum Ölçeği Ön Çalışma Güvenirliği

Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
.859	15

Tablo 3.11'den de görüldüğü gibi Fen Tutum Ölçeğinin Cronbach Alpha (α) değeri .859 olarak bulunmuştur. Bu değer, istatistiksel açıdan oldukça yüksek ve kabul edilebilir bir değerdir.

Çalışmada kullanılan ve 15 maddeden oluşan Fen Tutum Ölçeği ön çalışmadan sonra ana uygulamada da güvenirlik analizine tabi tutulmuştur. Değerlendirme sonrası ölçeğin tekrarlanmış Cronbach Alpha (α) değeri .880 olarak bulunmuştur (tablo 3.12).

Tablo 3.12. Fen Tutum Ölçeği Ana Uygulama Güvenirliği

Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
.880	15

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın değişkenlerine ait veriler frekans ve yüzde dağılımları ile gösterilmiştir. Ölçeklerin çözümlenmesi sürecinde toplanan veriler, bilgisayarda 'PASW 18 Statistics' isimli istatistik programına araştırmacı tarafından girilmiştir. Verilerin istatistik programına girişi yapılırken olumlu ve olumsuz ifadelerin puanlaması farklı yapılmıştır. Olumlu ifadelerde puanlama Fen Tutum Ölçeği için 'kesinlikle katılıyorum'=4, 'katılıyorum'=3, 'kararsızım'=2, 'katılmıyorum'=1 ve 'kesinlikle katılmıyorum'=0 olarak değerlendirilmiştir. Aynı ölçekte bulunan olumsuz ifadelerde, değerlendirme ölçütü olarak 'kesinlikle katılıyorum'=0, 'katılıyorum'=1, 'kararsızım'=2, 'katılmıyorum'=3 ve 'kesinlikle katılmıyorum'=4 kullanılmıştır. Öğrencinin fen ve teknoloji dersi öğretmenini değerlendirdiği Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinde ise olumlu maddeler için 'Her Zaman'=4, 'Çoğu Zaman'=3, 'Bazen'=2, 'Çok Az'=1 ve 'Hiçbir Zaman'=0 olarak değerlendirilmiş, olumsuz maddelerde ise 'Her Zaman'=0, 'Çoğu Zaman'=1, 'Bazen'=2, 'Çok Az'=3 ve 'Hiçbir Zaman'=4 olarak değerlendirilmiştir. Sınıf yönetimine ilişkin öğrenci görüşlerini ölçmeyi hedefleyen bu ölçekte, ifadeler alt boyutlara göre değerlendirilmiş ve her öğrenci için sınıf yönetimi alt boyutlarında birer ortalama puan elde

edilmiştir. Karşılaştırma yapılırken bu puanlamalar ile öğrencilerin Fen Tutum Ölçeğinden aldığı puanlar okul türü, sınıf, eğitim dili ve cinsiyete göre değerlendirilmiş, her iki ölçek puanları birbirleriyle karşılaştırılmıştır.

Araç içerisinde yer alan Fen Tutum Ölçeği ile Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması için ölçeklerin güvenirlik analizi yapılmış ve kullanılan ölçeklerin ayrı ayrı "cronbach alpha" değerleri bulunmuştur.

Öğrencilerin fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin sınıf içi davranışlarını değerlendirmelerinde okul türü, sınıf, eğitim dili ve cinsiyet değişkenlerinin etkisini belirlemede "t-testi", "Mann Whitney U-testi" ve "Kruskal Wallis H-testi" uygulanmıştır.

Öğrencilerin fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin sınıf içi davranışlarını değerlendirme sonuçları ile fen dersine yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi nitelendirmek için "Pearson Korelasyon" katsayısı kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde çalışmanın amaçlarına ilişkin bulgular ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Öğrencilerin Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin Alt Boyutlarına İlişkin Algıları

Çalışmanın bu bölümünde fen grubu öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarının öğrenciler tarafından Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğinin 9 alt boyutuna göre algılanması incelenmiştir. Bulgular; öğrencilerin cinsiyeti, devam ettikleri sınıf kademesi, okullarının türü ve eğitim gördükleri dil değişkenlerine göre değerlendirilmiştir.

4.1.1. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği Alt Boyutlarının Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Değerlendirilmesi

Bu bölümde çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyetine göre Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğine verdikleri cevaplar incelenmiştir. Tablo 4.1 detaylı olarak incelendiğinde çalışmaya katılan 271 kız ve 318 erkek öğrencinin genel olarak fen grubu öğretmenlerinin sınıf yönetimi tekniklerini olumlu değerlendirdikleri görülmüştür. Kız öğrencilerin 172'si (%29,2) "Dersin Anlaşılma Düzeyi" alt boyutunda öğretmenlerini "çok iyi" olarak değerlendirirken, erkek öğrencilerin 198'i (%33,6) "Öğretmen-Öğrenci İlişki Düzeyi" alt boyutunda öğretmenlerini "çok iyi" olarak değerlendirmiştir. Genel olarak cinsiyete göre sonuçlar incelendiğinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre öğretmenlerini daha olumlu değerlendirdikleri görülmüştür.

Tablo 4.1. Ölçek Alt Boyutlarının Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

	Çok İyi		İyi		Orta		İyi Değil	
	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek	Kız	Erkek
Öğrencileri Tanıma Düzeyi	54	48	134	159	72	97	11	14
Dersin Anlaşılma Düzeyi	172	168	82	105	9	38	8	7
Güdüleme	141	141	98	133	19	36	13	8
Dönüt Alma	119	99	103	133	40	73	9	13
Görsel Araçları Kullanma	72	94	113	126	53	60	33	38
Derse Devamsızlık – Gecikme	37	37	96	127	93	124	45	30
Sınıf Kurallarına Uyma Düzeyi	68	76	146	163	47	66	10	13
İstenmeyen Davranışlara Tepkiler	145	130	81	114	33	59	12	15
Öğretmen – Öğrenci İlişki Düzeyi	120	198	129	185	19	33	3	2

4.1.2. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği Alt Boyutlarının Öğrencilerin Sınıfına Göre Değerlendirilmesi

Bu bölümde çalışmaya katılan öğrencilerin sınıflarına (6. ve 7. sınıf) göre Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğine verdikleri cevaplar incelenmiştir.

Tablo 4.2. Ölçek Alt Boyutlarının Sınıfa Göre Değerlendirilmesi

	Çok İyi		İyi		Orta		İyi Değil	
	6	7	6	7	6	7	6	7
Öğrencileri Tanıma Düzeyi	58	44	166	127	73	96	8	17
Dersin Anlaşılma Düzeyi	180	160	101	86	21	26	3	12
Güdüleme	151	131	133	98	15	40	6	15
Dönüt Alma	132	86	112	124	55	58	6	16
Görsel Araçları Kullanma	94	72	135	104	53	60	23	48
Derse Devamsızlık – Gecikme	48	26	108	115	118	99	31	44
Sınıf Kurallarına Uyma Düzeyi	87	57	151	158	63	50	4	19
İstenmeyen Davranışlara Tepkiler	154	121	103	92	43	49	5	22
Öğretmen – Öğrenci İlişki Düzeyi	120	98	174	140	11	41	0	5

Tablo 4.2 detaylı olarak incelendiğinde çalışmaya katılan 305'i 6. sınıf ve 284'ü 7. Sınıfa devam eden 589 öğrencinin genel olarak fen grubu

öğretmenlerinin sınıf yönetimi tekniklerini “iyi” olarak değerlendirdikleri görülmüştür. 6. sınıf öğrencilerin 180’i (%30,6) ve 7. sınıf öğrencilerin 160’ı (%27,2) “Dersin Anlaşılma Düzeyi” alt boyutunda öğretmenlerini “çok iyi” olarak değerlendirmiştir. Genel olarak sonuçlar incelendiğinde 6. sınıf öğrencilerin 7. sınıf öğrencilere göre öğretmenlerini daha olumlu değerlendirdikleri görülmüştür.

4.1.3. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği Alt Boyutlarının Eğitim Diline Göre Değerlendirilmesi

Bu bölümde çalışmaya katılan öğrencilerin fen ve teknoloji dersi eğitim diline göre Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğine verdikleri cevaplar incelenmiştir.

Tablo 4.3. Ölçek Alt Boyutlarının Eğitim Diline Göre Değerlendirilmesi

	Çok İyi		İyi		Orta		İyi Değil	
	İ*	T**	İ*	T**	İ*	T**	İ*	T**
Öğrencileri Tanıma Düzeyi	74	28	156	137	81	88	10	15
Dersin Anlaşılma Düzeyi	196	144	95	92	18	29	12	3
Güdüleme	165	117	112	119	29	26	15	6
Dönüt Alma	150	68	122	114	41	72	8	14
Görsel Araçları Kullanma	114	52	103	136	53	60	51	20
Derse Devamsızlık – Gecikme	38	36	98	125	127	90	58	17
Sınıf Kuralların Uyma Düzeyi	77	67	164	145	65	48	15	8
İstenmeyen Davranışlara Tepkiler	176	99	96	99	34	58	15	12
Öğretmen – Öğrenci İlişki Düzeyi	149	69	137	177	32	20	3	2

*İ: İngilizce **T: Türkçe

Tablo 4.3 detaylı olarak incelendiğinde çalışmaya katılan 321 (%54,5) öğrencinin İngilizce dilinde ve 268 (%45,5) öğrencinin Türkçe dilinde eğitim aldıkları görülmektedir. İngilizce ya da Türkçe eğitim alan öğrencilerin genel olarak fen grubu öğretmenlerinin sınıf yönetimi tekniklerini “çok iyi” veya “iyi” olarak değerlendirdikleri görülmüştür. Hem İngilizce hem de Türkçe eğitim gören öğrenciler fen grubu öğretmenlerinin anlattıkları dersin anlaşılma düzeyini “çok iyi” olarak değerlendirmişlerdir.

Diğer veriler incelendiğinde İngilizce eğitim alan öğrencilerin Türkçe eğitim alan öğrencilerden daha olumlu görüş bildirdikleri ve öğretmenlerini çoğunlukla “çok iyi” olarak değerlendirdikleri görülmüştür. Türkçe eğitim alan öğrenciler ise öğretmenlerinin sınıf yönetimini tekniklerini “iyi” olarak değerlendirmişlerdir.

4.1.4. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği Alt Boyutlarının Okul Türüne Göre Değerlendirilmesi

Bu bölümde çalışmaya katılan öğrencilerin okul türlerine göre Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğine verdikleri cevaplar incelenmiştir. Tablo 4.4 detaylı olarak incelendiğinde çalışmaya devlet koleji olan Türk Maarif Kolejinden katılan 144 (%24,5) öğrencinin öğretmenlerini genelde “çok iyi” veya “iyi” olarak değerlendirdikleri ve özellikle “Dersin Anlaşılma Düzeyi” ile “İstenmeyen Davranışlara Tepkiler” alt boyutlarında yarıdan fazlasının öğretmenlerini “çok iyi” olarak değerlendirdiği görülmektedir. Bu değerlere paralel olarak özel bir kolej olan Yakın Doğu Kolejinden çalışmaya katılan 158 (%26,8) öğrencinin de genellikle öğretmenlerini “çok iyi” ya da “iyi” olarak değerlendirdikleri, özellikle “Dersin Anlaşılma Düzeyi”, “Güdüleme” ve “Dönüt Alma” alt boyutlarında öğrencilerin yarıdan fazlasının öğretmenlerini “çok iyi” gördükleri bulunmuştur. Kırsal bölge devlet okulu olan Değirmenlik Lisesinde çalışmaya katılan 148 (%25,1) öğrencinin ölçeğin alt boyutlarına göre öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarını “çok iyi” veya “iyi” olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Özellikle “Dersin Anlaşılma Düzeyi” ve “Güdüleme” alt boyutlarında öğrencilerin yarıdan çoğunun öğretmenlerini “Çok iyi” olarak değerlendirdiği saptanmıştır. Şehir merkezinde yer alan ve devlet okulu olan Atleks Sanverler Ortaokulu değerlendirmeye alındığında çalışmaya katılan 139 (%23,6) öğrencinin öğretmenlerini genelde “iyi” olarak değerlendirdikleri görülmüştür.

Tablo 4.4. Ölçek Alt Boyutlarının Okul Türüne Göre Değerlendirilmesi

		Çok İyi				İyi				Orta				İyi Değil			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Öğrencileri Tanıma Düzeyi		32	38	21	11	64	83	79	67	39	36	43	51	9	1	5	10
Dersin Anlaşılma Düzeyi		86	101	97	56	38	50	40	59	9	6	10	22	11	1	1	2
Güdüleme		52	100	81	49	57	49	55	70	22	7	10	16	13	2	2	4
Dönüt Alma		57	87	53	21	61	54	61	60	20	15	28	50	6	2	6	8
Görsel Araçları Kullanma		33	77	37	19	37	57	62	83	29	22	33	29	45	2	16	8
Derse Devamsızlık Gecikme		13	24	14	23	35	55	64	69	60	59	52	46	36	20	18	1
Sınıf Kurallarına Uyma Düzeyi		29	44	35	36	57	94	79	79	45	18	32	18	13	2	2	6
İstenmeyen Davranışlara Tepkiler		74	93	66	42	42	46	52	55	15	17	26	34	13	2	4	8
Öğretmen Öğrenci İlişki Düzeyi		60	79	57	22	58	72	81	103	23	7	10	12	3	0	0	2

1: Türk Maarif Koleji

2: Yakın Doğu Koleji

3: Değirmenlik Lisesi

4: Atleks Sanverler Ortaokulu

Ölçek alt boyutları genel olarak incelendiğinde en olumlu değerlerin “Dersin Anlaşılma Düzeyi” (340 öğrenci - %57,7), “Güdüleme” (282 öğrenci - %47,9) ve “İstenmeyen Davranışlara Tepkiler” (275 öğrenci - %46,7) alt boyutlarında ortaya çıktığı; “Öğrencileri Tanıma Düzeyi” (293 öğrenci - %49,8), “Sınıf Kurallarına Uyma Düzeyi” (309 öğrenci - %52,5) ve “Öğretmen – Öğrenci İlişki Düzeyi” (314 öğrenci - %53,3) alt boyutlarının “iyi” düzeyde bulgu verdiği görülmektedir. “Derse Devamsızlık – Gecikme” alt boyutunda 217 öğrencinin (%36,8) puanı “orta” düzeyde çıkmıştır. 81 öğrenci ise (%13,8) “Görsel Araçları Kullanma” alt boyutu ile ilgili olarak fen grubu öğretmenleri hakkında olumsuz görüş bildirmişlerdir.

Benzer bir araştırmada Cothran ve arkadaşları (2002), öğretmenlerin uyguladıkları etkin sınıf yönetimi davranışlarının öğrenciler tarafından nasıl anlaşıldığını ölçmüş ve araştırmanın sonucuna göre etkili öğretmenlerin öğrencileriyle pozitif ilişkiler geliştirdiklerini bulmuşlardır.

Karşıt bir görüş olarak Konti (2007) yapmış olduğu yüksek lisans tezi çalışmasında “İlkokullarda Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Uygulamalarına Yönelik Öğrenci ve Öğretmen Algıları” konusunu Gazimağusa örneğinde incelemiş ve çalışma sonucunda öğretmenlerin öğrencilerini bireysel olarak tanımaya çalışma, onlarla okul içinde ve dışında iletişim kurma, samimi, sevecen, içten ve güvene dayalı öğretmen-öğrenci ilişkisi kurma alt boyutlarında yeterli olmadığını ve öğretmenlerin sınıf yönetimi uygulamalarında yetersiz kaldığını belirtmiştir.

Ratzburg 2010 yılında yaptığı “Classroom Management and Students’ Perceptions on Classroom Climate” isimli çalışmasında sınıf yönetiminin öğrencilerin sınıf ortamını nasıl algıladıkları üzerindeki etkisini araştırmıştır. Çalışmada, planlı ve bilinçli olarak yapılan sınıf yönetiminin etkilerinin kesinlikle fark edildiği ve sonuçların çok olumlu yönde olduğu ortaya çıkmıştır.

4.2. Öğrencilerin Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeğine İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Araştırmanın bu bölümünde çalışmanın cinsiyet, sınıf, eğitim dili ve okul türü değişkenleri ile Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği ortalama puanı, Mann Whitney U - Testi kullanılarak karşılaştırılmıştır.

4.2.1. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği Ortalama Puanlarının Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.5. Ölçek Ortalama Puanlarının Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
Kız	271	315,87	85602,00	37432	,006
Erkek	318	277,21	88153,00		

Tablo 4.5'teki Mann Whitney U - testi sonuçları incelendiğinde Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği sonuçlarının çalışmaya katılan öğrencilerin

cinsiyetine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterdiği görülmektedir. Tablodaki sıra ortalamaları incelendiğinde kız öğrencilerin öğretmenlerinin sınıf yönetimini tekniklerini değerlendirme de erkek öğrencilere göre daha olumlu oldukları görülmektedir.

Benzer bir araştırmada Duman, Gelişli ve Çetin (2004), öğrencilerin cinsiyet faktörünün öğretmenlerin sınıf yönetimine etkisini incelemiş, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre öğretmenlerini sınıf yönetimi konusunda daha olumlu bulduklarını bildirmişlerdir.

4.2.2. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği Ortalama Puanlarının Öğrencilerin Sınıfına Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.6. Ölçek Ortalama Puanlarının Sınıfa Göre Değerlendirilmesi

Sınıf	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
6	305	319,38	97411,00	35874	,000
7	284	268,82	76344,00		

Tablo 4.6'daki Mann Whitney U - testi sonuçları incelendiğinde Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği sonuçlarının çalışmaya katılan öğrencilerin sınıfına göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterdiği görülmektedir. Sıra ortalamalarına bakıldığında 6. Sınıf öğrencilerin 7. Sınıf öğrencilere göre değerlendirmelerinin daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Bu sonuçlara paralel olarak Duman, Gelişli ve Çetin (2004), sınıf yönetiminde öğrenci algılarına yönelik yaptıkları araştırmalarında sınıf derecesinin yükselmesiyle öğretmenlerinin sınıf yönetimlerinin daha ılımlı davranışlara dönüştüğü yönünde görüş bildirmişlerdir.

4.2.3. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği Ortalama Puanlarının Eğitim Diline Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.7. Ölçek Ortalama Puanlarının Eğitim Diline Göre Değerlendirilmesi

Sınıf	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	P
İngilizce	321	317,36	101873,00	35836	,000
Türkçe	268	268,22	71882,00		

“Tablo 4.7’deki Mann Whitney U - testi sonuçları incelendiğinde Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği sonuçlarının çalışmaya katılan öğrencilerin eğitim diline göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterdiği görülmektedir. Sıra ortalamalarına bakıldığında İngilizce eğitim alan öğrencilerin Türkçe eğitim alan öğrencilerden daha olumlu oldukları gözlemlenmektedir.

4.3. Öğrencilerin Fen Derslerine Karşı Tutumlarının Değerlendirilmesi

Bu bölümde öğrencilerin fen tutum ölçeğine verdikleri cevapların toplam değerleri alınmıştır. Bu değerlerin incelemesi yapılırken toplam 60 ile 46 arası puan alan öğrencilerin fen derslerine karşı tutumları ‘çok iyi’, 45 ile 31 arası puan alan öğrencilerin tutumları ‘iyi’, 30 ile 16 arası puan alan öğrencilerin tutumları ‘orta’ ve 15 ve altında puan alan öğrencilerin tutumları ‘iyi değil’ olarak değerlendirilmiştir. Çıkan sonuçlar çalışmanın değişkenlerine göre değerlendirilmiştir.

4.3.1. Fen Tutum Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Cinsiyetine Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.8 incelendiğinde çalışmaya katılan 271 kız öğrencinin 116’sının fene karşı tutumunun ‘çok iyi’, 90’ının ‘iyi’, 32’sinin ‘orta’ ve 33’ünün ‘iyi değil’ olduğu görülmektedir. Çalışmaya katılan 158 erkek öğrenciden 109’unun fene karşı tutumunun ‘çok iyi’, 138’inin ‘iyi’, 39’unun ‘orta’ ve 32’sinin ‘iyi değil’ olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 4.8. Tutum Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

	Çok İyi		İyi		Orta		İyi Değil		Toplam
	f	%	f	%	F	%	f	%	
Kız	116	42,8	90	33,2	32	11,8	33	12,2	271
Erkek	109	34,3	138	43,4	39	12,3	32	10,1	318

4.3.2. Fen Tutum Ölçeği Puanlarının Öğrencilerin Sınıfına Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.9 incelendiğinde çalışmaya katılan ve sayıları toplamda 305 olan 6. sınıf öğrencisinden 115'inin fene karşı tutumunun 'çok iyi', 119'unun 'iyi', 34'ünün 'orta' ve 37'sinin 'iyi değil' olduğu görülmektedir. 7. sınıf öğrenciler incelendiğinde çalışmaya katılan 284 öğrenciden 110'unun fene karşı tutumunun 'çok iyi', 109'unun 'iyi', 37'sinin 'orta' ve 32'sinin 'iyi değil' olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 4.9. Tutum Ölçeği Puanlarının Sınıfa Göre Değerlendirilmesi

	Çok İyi		İyi		Orta		İyi Değil		Toplam
	f	%	f	%	F	%	F	%	
6. sınıf	115	37,7	119	39	34	11,1	37	12,1	305
7. sınıf	110	38,7	109	38,4	37	13	32	9,9	284

4.3.3. Fen Tutum Ölçeği Puanlarının Eğitim Diline Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.10 incelendiğinde örnekleme göre 321 İngilizce ile eğitim gören öğrenciden 133'ünün fene karşı tutumunun 'çok iyi', 129'unun 'iyi', 32'sinin 'orta' ve 27'sinin 'iyi değil' olduğu görülmektedir. Türkçe eğitim alan öğrenciler incelendiğinde çalışmaya katılan 268 öğrenciden 92'sinin fene karşı tutumunun 'çok iyi', 99'unun 'iyi', 39'unun 'orta' ve 38'inin 'iyi değil' olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 4.10. Tutum Ölçeği Puanlarının Eğitim Diline Göre Değerlendirilmesi

	Çok İyi		İyi		Orta		İyi Değil		Toplam
	f	%	f	%	f	%	F	%	
İngilizce	133	41,4	129	40,2	32	10	27	8,4	321
Türkçe	92	34,3	99	36,9	39	14,6	38	14,2	268

4.3.4. Fen Tutum Ölçeği Puanlarının Okul Türüne Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.11 incelendiğinde çalışmaya katılan 144 Türk Maarif Koleji öğrencisinden 56'sının fene karşı tutumunun 'çok iyi', 62'sinin 'iyi', 20'sinin 'orta' ve 6'sının 'iyi değil' olduğu görülmektedir. Yakın Doğu Kolejinden çalışmaya katılan 158 öğrencinin 67'sinin fene karşı tutumunun 'çok iyi', 60'nın 'iyi', 11'inin 'orta' ve 20'sinin 'iyi değil' olduğu gözlemlenmektedir. Değirmenlik Lisesinden çalışmaya katılan 148 öğrenciden 62'sinin fene karşı tutumunun 'çok iyi', 57'sinin 'iyi', 10'unun 'orta' ve 19'unun 'iyi değil' olduğu, Atleks Sanverler Ortaokulunun 139 öğrencisinden 40'ının fene karşı tutumunun 'çok iyi', 49'unun 'iyi', 30'unun 'orta' ve 20'sinin 'iyi değil' olduğu görülmektedir.

Tablo 4.11. Fen Tutum Ölçeği Puanlarının Okul Türüne Göre Değerlendirilmesi

	Çok İyi		İyi		Orta		İyi Değil		Toplam
	F	%	f	%	f	%	F	%	
Türk Maarif Koleji	56	38,9	62	43,1	20	13,9	6	4,2	144
Yakın Doğu Koleji	67	42,4	60	37,9	11	7	20	12,7	158
Değirmenlik Lisesi	62	41,9	57	38,5	10	6,8	19	12,8	148
Atleks Sanverler Ortaokulu	40	28,7	49	35,3	30	21,6	20	14,4	139

4.4. Fen Tutum Ölçeği ile Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Çalışmanın bu bölümünde öğrencilerin Fen Tutum Ölçeği puanları ile Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği puanları karşılaştırılmıştır. Tablo 4.12'de de görüldüğü gibi çalışmaya katılan öğrencilerin Fen Tutum Ölçeği sonuçları ile Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği sonuçları arasında istatistiksel olarak belirgin pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 4.12. Fen Tutum Ölçeği ile Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği Arasındaki İlişki

	Fen Tutum Ölçeği	Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği
Pearson	1	,474(**)
Correlation		,000
Sig. (2-tailed)	588	588
N		

* Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed)

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu araştırmada ortaokul 6. ve 7. sınıf öğrencilerinin fen grubu öğretmenlerinin sınıf yönetimini algılama nitelikleri değerlendirilmiş ve öğrencilerin cinsiyeti, sınıfı, eğitim dili ve okullarının farklı özellikleri ele alınarak karşılaştırılmıştır. Araştırma sonuçları aşağıdaki gibidir.

5.1.1. Cinsiyete Göre

- Öğrencilerin cinsiyetine göre sonuçlar incelendiğinde öğrencilerin genel olarak fen ve teknoloji öğretmenlerini olumlu değerlendirdikleri bulunmuştur. Özellikle Dersin Anlaşılma Düzeyi, Güdüleme, Dönüt Alma, İstenmeyen Davranışlara Tepkiler ve Öğretmen-Öğrenci İlişki Düzeyi alt boyutlarında öğretmenlerini daha olumlu değerlendirdikleri görülmüştür. Dönüt Alma ve Güdüleme alt boyutlarında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre öğretmenlerini daha olumlu karşıladıkları anlaşılmıştır. Farklı olarak Öğretmen-Öğrenci İlişki Düzeyi alt boyutunda erkek öğrenciler kız öğrencilere oranla öğretmenlerini çok daha olumlu bulduklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçtan, erkek öğrencilerin öğretmenleriyle ilişkilerinin daha güçlü olduğu düşüncesi çıkartılabilir. Genel olarak kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre öğretmen değerlendirmeleri daha olumludur.
- Cinsiyete göre değerlendirildiğinde kız ve erkek öğrencilerin öğretmenlerini değerlendirmelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

5.1.2. Sınıfa Göre

- 6. ve 7. sınıflar ayrı ayrı değerlendirildiğinde hem 6. hem de 7. sınıf öğrencilerinin öğretmenlerinin sınıf yönetimini birçok alt boyuta göre iyi olarak değerlendirdiği görülmektedir. Özellikle Dersin Anlaşılma Düzeyi, Güdüleme, Dönüt Alma, İstenmeyen Davranışlara Tepkiler ve Öğretmen-Öğrenci İlişki Düzeyi alt boyutlarında öğrencilerin öğretmenlerini değerlendirmelerinin daha olumlu olduğu gözlemlenmiştir. Dönüt Alma alt boyutunda 6. sınıf öğrenciler öğretmenlerini çok daha olumlu bulmaktadır. Özellikle İstenmeyen Davranışlara Tepkiler alt boyutunda ise 7. sınıf öğrencilerin 6. sınıf öğrencilere göre öğretmenlerini daha olumsuz değerlendirdikleri görülmektedir. Genel olarak ölçeğin alt boyutları incelendiğinde 6. sınıf öğrenciler 7. sınıf öğrencilere nazaran öğretmenlerini değerlendirirken daha olumlu sonuç vermişlerdir. Bu sonuç, öğrencilerin sınıf dereceleri arttıkça öğretmenlerinin sınıf yönetimi algılarının da olumsuz yönde arttığının bir göstergesi olabilir.
- Sınıflar göz önüne alındığında 6. ve 7. sınıf öğrencilerin öğretmenlerini sınıf yönetimi açısından değerlendirmelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır.

5.1.3. Eğitim Diline Göre

- Sınıf yönetimi açısından öğrencilerin okullarında aldıkları eğitimin Türkçe veya İngilizce olması göz önüne alındığında hem Türkçe hem de İngilizce eğitim alan öğrencilerin fen ve teknoloji öğretmenlerini olumlu olarak değerlendirdikleri görülmektedir. Özellikle Dersin Anlaşılma Düzeyi, Güdüleme, Dönüt Alma, İstenmeyen Davranışlara Tepkiler ve Öğretmen-Öğrenci İlişki Düzeyi alt boyutlarında öğrencilerin öğretmen değerlendirmeleri daha olumlu çıkmıştır. Özellikle Görsel Araçları Kullanma alt boyutunda İngilizce eğitim gören öğrencilerin farklı bir oranda öğretmenlerini daha olumlu buldukları gözlenmiştir. Bu sonuç, yabancı dille eğitimin önemli tekniklerinden olan görsel materyal

kullanımının olumlu bir sonucu olarak düşünülebilir. Sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde fen dersi eğitimlerini okulların İngilizce sınıflarında alan öğrencilerin öğretmenlerini Türkçe sınıflarda eğitim gören öğrencilerden daha olumlu değerlendirdikleri gözlemlenmiştir. Veriler, İngilizce sınıflarında okul kriterlerine göre başarılı öğrencilerin eğitim görmesinin ve sonuç üzerinde etkili olduğunu akla getirmektedir.

- Öğrencilerin okuldaki eğitim dili göz önüne alınarak karşılaştırılma yapıldığında Türkçe eğitim alan öğrencilerin yaklaşımları ile İngilizce eğitim alan öğrencilerin yaklaşımları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

5.1.4. Okul Türüne Göre

- Okul türüne göre öğrencilerin öğretmenlerinin sınıf yönetimi davranışlarını değerlendirmeleri incelendiğinde çalışmada yer alan okullardaki öğrencilerin öğretmenlerini genel olarak olumlu değerlendirdiği görülmüştür. Çalışmaya katılan 4 okulun 3'ünde (Yakın Doğu Koleji, özel kolej; Türk Maarif Koleji, devlet kolej; Değirmenlik Lisesi, kırsal devlet) bulunan öğrenciler 'Dersin Anlaşılma Düzeyini' çok iyi olarak değerlendirmişlerdir. İki okul (Yakın Doğu Koleji, özel kolej; Değirmenlik Lisesi, kırsal devlet) tarafından çok iyi olarak değerlendirilen madde ise 'Güdüleme'dir. Dersin Anlaşılma Düzeyi, Güdüleme ve Görsel Araçları Kullanma alt boyutunda özel kolej niteliği ile örnekleme alınan Yakın Doğu Koleji öğrencilerinin diğer okul öğrencilerine göre daha olumlu yanıtlar verdiği görülmektedir. Çalışmada ortaya çıkan sonuçlardan bir tanesi de şehir merkezinde yer alan bir devlet okulu olan Atleks Sanverler Ortaokulundaki öğrencilerin ölçeğin alt boyutlarını ağırlıklı olarak iyi şekilde değerlendirmeleridir.

5.1.5. Fen Tutumlarına Göre

- Öğrencilerin fen derslerine karşı tutumları cinsiyete göre incelendiğinde kız öğrencilerin erkek öğrencilerine nazaran tutumlarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.
- Fen derslerine tutumlar sınıflara göre incelendiğinde 6. ve 7. sınıflar arasında bir fark olmadığı, tutumlarının aynı oranda eşit çıktığı gözlemlenmiştir.
- Öğrencilerin eğitim diline göre fen derslerine ilişkin tutumları incelendiğinde İngilizce dili ile eğitim gören öğrencilerin tutumlarının Türkçe dilyle eğitim alan öğrencilerden çok daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır.
- Fen tutumları ile okul türleri karşılaştırıldığında; Yakın Doğu Kolejinden çalışmaya katılan öğrencilerin en fazla olumlu ifadeye bulunduğu, Değirmentepe Lisesinden olan öğrencilerin 2. sırada, Türk Maarif Kolejinden olan öğrencilerin 3. sırada olumlu tutum sergiledikleri; Adalek Sanverler Ortaokulundan olan öğrencilerin ise çalışmaya katılan diğer öğrencilere nazaran fen derslerine yönelik tutumlarının daha olumsuz olduğu gözlemlenmiştir.

5.1.6. Öğrencilerin Fen Tutumları ile Sınıf Yönetimi Değerlendirmelerinin Karşılaştırılması

- Öğrencilerin fen derslerine tutumları ile sınıf yönetimi yaklaşımları karşılaştırıldığında bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki olduğu gözlemlenmiştir.

5.2. Öneriler

Günümüz dünyasında teknolojinin yeri yadsınamaz. Öğrencilerin başarılı ve istekli olmalarında teknolojinin daha yoğun kullanıldığı derslerin önemi büyüktür. Çalışma sonuçları göstermiştir ki öğrenciler 'Görsel Araçları Kullanma' alt boyutunda öğretmenlerini ölçeğin diğer boyutlarına

göre daha alt sıralarda olumlu olarak değerlendirmektedir. Fen ve teknoloji öğretmenlerinin görsel araçları daha çok kullandığı derslerde öğrencilerin tutumlarının ne kadar değişeceği bir başka araştırma konusu olabilir.

Çalışmanın değişkenleri öğrencinin cinsiyeti, sınıfı, eğitim dili ve okul türü olarak belirlenmiştir. Benzer bir çalışma öğrencinin ders geçme notu ve akademik not ortalaması değişkenleri de ölçülerek genişletilebilir. Ayrıca bu değişkenler birbiri ile kıyaslanarak, daha kapsamlı sonuçlar elde edilebilir.

Araştırmada karşılaştırma yapılırken öğrenciye ait olan değişkenler kullanılmıştır. Öğretmenin cinsiyetinin öğrencilerin gerek derse karşı tutumları gerekse öğretmenlerinin sınıf yönetimi algıları üzerinde etkili olduğu düşüncesinden yola çıkarak, çalışmanın benzer uygulamalarında bu değişkenin de ölçülmesi önerilebilir.

Çalışmada sadece Lefkoşa bölgesinde bulunan okullar yer almıştır. Genelleme yapabilmek için benzer bir çalışma KKTC'nin diğer bölgelerindeki okullarda öğrenim gören öğrencilerle yapılabilir. Yapılan bu çalışmalar sonucunda KKTC genelinde öğrenci görüşleri ortaya konabilir.

Çalışma öğrencilerin fen derslerine yönelik tutumları ile sınıf yönetimi arasında olumlu bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Öğrencilerin diğer derslere ilişkin tutumlarının da ölçülmesi suretiyle, öğretmenlerinin sınıf yönetimi algılarını karşılaştırmak benzer şekilde bir çalışmaya örnek olabilir.

Çalışmada, örneklem grubu olarak ortaokul 6. ve 7. sınıf öğrencileri seçilmiştir. Araştırmacılar, benzer bir çalışmayı özellikle yüksek öğretime hazırlanan lise öğrencileri üzerinde yapabilir.

Araştırma sürecinde örnekleme alınan bütün okullarda teknolojik alt yapının düzenlenmiş olduğu ve sınıfların yeni eğitim anlayışına uygun olarak dizayn edildiği gözlenmiştir. Bu donanımlara rağmen 'Görsel

Araçları Kullanma' alt boyutunun beklenen olumlu değerlere ulaşmamasındaki neden öğretmenlerin teknolojik sınıflara ilişkin bilgi eksikliği olabilir. Bu bağlamda öğretmenlere akıllı sınıflarla ilgili hizmet-içi eğitim verilmesi önerilebilir.

Çalışma öğrenci açısından sınıf yönetimi yaklaşımlarının incelenmesini sağlamıştır. Bu çalışmanın devamı olarak öğretmen açısından sınıf yönetimi yaklaşımlarının incelenmesi önerilebilir. Böyle bir çalışma yapılması durumunda fen ve teknoloji öğretmenleri ile sınırlı kalmamak ve okullardaki farklı branşlarda görev yapan öğretmenlere ulaşmak, örneklem açısından KKTC gibi küçük bir yerde araştırmacıya yardımcı olabilir.

Akıncı, A. (2008). Sınıf Yönetimi.

Öğrencilerin İhtiyaçları.

Değerlendirme ve Değerlendirme.

Enstitüsü (Yayınlanmamış).

Yayınlanmamış.

Arslanlar, Y. (1998). Sınıf Yönetimi.

Sınıf Öğretmeni ve Sınıf Yönetimi.

Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

Yayımlanmamış.

KAYNAKÇA

Açıkgöz, K. Ü. (2003). Etkili Öğrenme ve Öğretme (4. baskı). İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.

Ağaoğlu, E. (2003). Sınıf Yönetimiyle İlgili Genel Olgular. (Editör: Zeki Kaya). Sınıf Yönetimi, Ankara: Pegem Yayıncılık, 7-12.

Ağaoğlu, E. (2006). Sınıf Yönetimi. (Editör: Zeki Kaya). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Akınoğlu, O. (2003). Sınıfta Grup Etkileşimi, Sınıf Yönetimi, (Editör: Zeki Kaya). Ankara: Pegem Yayınları.

Aksu, F. (1997). Öğretmenlerin Sınıf Yönetimindeki Etkililiği. İzmit: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Alpar, R. (1998). İstatistik ve Spor Bilimleri. Ankara: Bağırhan Yayınevi.

Altınparmak, Ç. (2009). İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerin İstenmeyen Davranışlarına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Lefkoşa: Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Arslantaş, Y. (1998). Sınıf Yönetiminde Öğretmen İletişim Becerilerine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Aydın, A. (1998). Sınıf Yönetimi, Ankara: Anı Yayıncılık.

Başar, H. (1996). Sınıf Yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık.

Başar, H. (2004). Sınıf Yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık.

Başaran, İ. E. (1994). Türkiye Eğitim Sistemi. Ankara.

Başaran, İ. E. (1996). Eğitimin Psikolojik Temelleri: Eğitim Psikolojisi, 5. Kez Yeniden Yazım. Ankara: Gül Yayınevi.

Bayrak, C. (1998). Okul ve Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar, Eğitim Bilimlerinde Yenilikler. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları No: 559.

Brophy, J. (1988). Educating Teachers about Managing Classrooms and Students. Teaching and Teacher Education, 4(1), 1-18.

Burç, E. D. (2006). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlilikleri – Hatay İli Örneği. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Büyüköztürk, Ş. (2004). Veri Analizi El Kitabı. (Dördüncü Basım). Ankara: PegemA Yayıncılık.

Celep, C. (2002). Sınıf Yönetimi ve Disiplin. Ankara: Anı Yayıncılık.

Çalık, T. (2004). Sınıf Yönetimi ve Özellikleri, Sınıf Yönetimi, (Editör: Leyla Küçükahmet). 6. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Çetin, F. ve Çetin, Ş. (2000). İlköğretim Okullarına Sınıf Öğretmeni Olarak Atanan Branş Öğretmenlerinin Meslekle İlgili Sorunları. Milli Eğitim, 145, 58-62.

Doğan, A. R., Aydın, A. ve Çalış, H. (2000). Öğretmen Öğrenci İlişkilerinde Model Davranışlar. Erzurum: XI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 27-30 Eylül, 2000, Eğitim Programları ve Öğretim, Bildiriler-I, 326-335.

Duman, T., Gelişli, Y. ve Çetin Ş. (2004). Orta Öğretim Öğrencilerinin, Öğretmenlerin Sınıfta Disiplin Sağlama Yaklaşımlarına İlişkin Görüşleri. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Cilt: 2, Sayı:3, 281-292.

Erden, M. (2005). Sınıf Yönetimi. İstanbul: Epsilon Yayıncılık Hizmetleri.

Erdoğan, İ. (2001). Ders, Konferans, Panel ve Seminer Etkinliklerinde Başarının Yolları. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Erdoğan, İ. (2002). Sınıf Yönetimi. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Fidan, N. & Erden, M. (1989). Eğitim Bilimine Giriş. Ankara: REPA Eğitim Yayınları.

Fidan, N. & Erden M. (1998). Eğitime Giriş. İstanbul: Alkım Yayınları.

Geban, Ö., Ertepinar, H., Yılmaz, G., Atlan, A. ve Şahpaz, Ö. (1994). Bilgisayar Destekli Eğitimin Öğrencilerin Fen Bilgisi Başarılarına ve Fen Bilgisi İlgilerine Etkisi. I. Ulusal Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu, (15-17 Eylül 1994). Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, İzmir.

Girmen, P., Anılan, H., Şentürk, İ. ve Öztürk, A. (2006). Sınıf Öğretmenlerinin İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Gösterdikleri Tepkiler, Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15, 2006.

Gündüz, H. B. (2004). Eğitim Okul ve Sınıf Yönetimi, Ankara: Asil Yayın, 7-22.

Gürsel, M. (2004). Olumlu Öğrenmeye Uygun Bir Ortam Oluşturma, Sınıf Yönetimi. (Editör: M. Gürsel, H. Sarı ve B. Dilma), Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları, 131-160.

Güven, S. ve Akdağ, M. (2002). İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi

Etkinliklerine İlişkin Öğrenci Algıları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 29, 69-80.

Ilgar, L. (2007). İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerileri Üzerine bir Araştırma. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

İra, N. (2004). Etkili Sınıf Yönetimi ve Aktif Öğrenme. Çağdaş Eğitim Dergisi, 310, 34-39.

Karakoç, H. S. (1998). Çanakkale İli İlköğretim Kurumları Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimindeki Yeterlikleri. Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Karasar, N. (2006). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Konti, F. (2007). İlkokullarda Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Uygulamalarına Yönelik Öğrenci ve Öğretmen Algıları. Lefkoşa: Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Korkmaz, İ. (2002). İstenmeyen Davranışların Önlenmesi, Sınıf Yönetimi, (Editör: Zeki Kaya). Ankara: Pegem Yayınları.

Küçükahmet, L. (2002). Sınıf Yönetimi, 4. Basım, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Mahiroğlu, A. (1993). Sınıf Yönetimi. Eğitim Dergisi, 4, 71-80.

Memişoğlu, A. P. (2005). Sınıf Ortamında İstenmeyen Davranışlara Yol Açan Öğretmen Davranışları. Çağdaş Eğitim Dergisi, 323, 32-39.

Oral, B. (2000). Öğretmen Adaylarının Ortaöğretimde Çalışan Öğretmenlerin Öğretim Davranışlarına İlişkin Algıları. Eğitim ve Bilim Dergisi, Cilt: 25, Sayı: 115, 28-34.

Ök, M., Göde O. ve Alkan V. (2000). İlköğretimde Öğretmen-Öğrenci Etkileşimine Sınıf Yönetimi Kurallarının Etkisi. Milli Eğitim Dergisi, 145, 20-24.

Özer, B. (1993). Öğretmen Davranışlarının Uzaktan Eğitim Yaklaşımıyla Kazandırılması. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, no:36.

Öztürk, B. (2002). Sınıfta İstenmeyen Davranışların Önlenmesi ve Giderilmesi, Sınıf Yönetimi, (Editör: Emin Karip), Ankara: Pegem Yayıncılık.

Özyürek, M. (1996). Sınıfta Davranış Yönetimi. Ankara: Karatepe Yayınları.

Saban, A. (2002). Öğrenme Öğretme Süreci. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Sağlam, M., Adıgüzel, A. ve Güngör, Ö. (2008). İlköğretim Okullarında Sınıf İçi İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Öğretmenlerin Bu Davranışlarla Baş Etme Yaklaşımları. International Conference on Educational Sciences, 23–25 Haziran 2008, Famagusta, North Cyprus.

Sarı, H. (2002). Özel Eğitime Muhtaç Öğrencilerin Eğilimleriyle İlgili Çağdaş Öneriler. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Sarıtaş, M. (2000). Sınıf Yönetimi ve Disiplinle İlgili Kurallar Geliştirme ve Uygulama, Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar (Editör: Leyla Küçükahmet). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Şentürk, H. (2006). Öğretmen Adayı Öğrencilerin Uygulama Yaptıkları Liselerdeki Rehber Öğretmenlerin Kullandıkları Sınıf Yönetimi Modellerine İlişkin Algıları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 48, 585-603.

Şentürk, H. ve Oral, B. (2008). Türkiye’de Sınıf Yönetimi ile İlgili Yapılan Bazı Araştırmaların Değerlendirilmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 26, 1-13.

Terzi, R. (2002). Sınıf Yönetimi Açısından Etkili Öğretmen Davranışları. Milli Eğitim Dergisi, 155–156, 162-169.

Terzi, R. (2002). Başarı Güdüsü Kuramı. Çağdaş Eğitim. 283, 26–30.

Topal, T. (2007). İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Davranışlarının Karşılaştırılması ve Öğrenci Başarısı ile İlişkisi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

Turan, S. (2006). Sınıf Yönetiminin Temelleri. Teori ve Uygulamada Sınıf Yönetimi (Editörler: M. Şişman ve S. Turan). Ankara: PegemA Yayınları, 1–11.

Türnüklü, A. (1999). İlkokullarda Sınıf Yönetimi. <http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/tezöetleri/aturnuklu.html>. Erişim tarihi: 26.12.2010.

Türnüklü, A. (1999). İlköğretimde Sınıf İçi İstenmeyen Davranışlar ve Nedenleri. Yaşadıkça Eğitim, 64, 30-34.

Türnüklü, A. (2000). Türk Ve İngiliz İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf İçi Davranış Yönetim Stratejilerinin Karşılaştırılması. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 6 (23), 449-466.

Ünal, S. ve Ada, S. (2000). Sınıf Yönetimi, İstanbul: M.Ü Matbaası.

Ünlü, H. (2008). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Yeterlikleri ve Sınıf Yönetimi Davranışları. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

Üre, Ö. (2003). Sınıf Yönetimi. Ankara: Mikro Yayınları.

Varış, F., Gürkan, T., Gözütok, D., Gürbüztürk, O. & Babadoğan, C. (1991). Eğitim Bilimine Giriş. (Editör: Fatma Varış). Eskişehir: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi.

ÖZGEÇMİŞ

1984 yılında Lefkoşa'da doğdu. İlk ve orta eğitimini Yakın Doğu Kolejinde tamamladı. 2002 yılında Berklee College of Music Jazz Performance bölümüne girdi. Fakülteyi 2006 yılında bitirdi. 2007 yılında KKTC'de Omağ Ltd firmasında direktör olarak işe başladı. Halen Lefkoşa Omağ Ltd'de direktör olarak çalışmaktadır.

EKLER

Ek 1. Milli Eğitim Bakanlığı İzni

**KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI
GENEL ORTAÖĞRETİM DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜ**

Sayı: GOÖ.0.00.35-A/10/11-5423

15.12.2010

Sayın Kemal Omağ,
Yakın Doğu Üniversitesi
Lefkoşa.

İlgi: 13.12.2010 tarihli başvurunuz.

Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'nün TTD.0.00.03-12-10/1504 sayı ve 14.12.2010 tarihli yazısı uyarınca ilgi başvurunuz incelenmiş olup müdürlüğümüze bağlı Lefkoşa bölgesinde bulunan ortaokul öğretmen ve öğrencilerine yönelik hazırlanan "Öğretmenlerin ve Öğrencilerin Sınıf Yönetimi Tekniklerinin Belirlenmesi" konulu anketin uygulanması müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Ancak anketi uygulamadan önce anketin uygulanacağı okulların bağlı bulunduğu Müdürlükle istişarede bulunulup, anketin hangi okulda ne zaman uygulanacağı birlikte saptanmalıdır.

Anketi uyguladıktan sonra sonuçlarının Talim ve Terbiye Dairesi Müdürlüğü'ne ulaştırılması gerekmektedir.

Bilgilerinize saygı ile rica ederim.

Mehmet S. Kortay
Müdür

EU/PC

Tel (90) (392) 228 3136 – 228 8187
Fax (90) (392) 227 8639
E-mail meb@mebnet.net

Lefkoşa-KIBRIS

Ek 2. Sınıf Yönetimi Değerlendirme Ölçeği

Sevgili Öğrenciler,

Bu anket, **Fen ve Teknoloji Dersi öğretmenlerinin** sınıf-ıçi etkinliklerini belirlemek için hazırlanmıştır. Araştırmanın geçerliliği için lütfen bütün soruları okuyunuz ve mutlaka her soruyu cevaplandırınız. Sizce en doğru olan seçeneği mutlaka doğru yere işaretlemeye dikkat ediniz. Ankete vereceğiniz cevaplar başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Değerlendirmenin doğru yapılabilmesi için vereceğiniz içten ve samimi cevaplarınız bizim için çok önemlidir. Gösterdiğiniz ilgi ve işbirliği için teşekkür ederim.

Kemal OMAĞ
Yüksek Lisans Öğrencisi

I. KISIM DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

Okul:	
Sınıf:	
Cinsiyet:	
Fen ve Teknoloji Dersi Eğitim Dili:	
Fen ve Teknoloji Dersi Geçme Notu (Bir önceki sene):	
Genel Not Ortalaması (Bir Önceki Sene):	
Fen ve Teknoloji Dersi Öğretmenin Cinsiyeti:	

II. KISIM FEN DERSİ TUTUM ÖLÇEĞİ

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıda yer alan ölçek sizin Fen dersine karşı tutumunuzu belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Ölçekte Fen dersine karşı tutum cümleleri ile her cümle için karşısında **Tamamen Katılıyorum**, **Katılıyorum**, **Kararsızım**, **Katılmıyorum**, **Hiç Katılmıyorum** seçenekleri yer almaktadır. Her cümleyi dikkatlice okuduktan sonra kendiniz en uygun seçeneği işaretleyiniz.

	TAMAMEN KATILYORUM	KATILYORUM	KARARSIZIM	KATILMIYORUM	TAMAMEN KATILMIYORUM
1. Fen çok sevdiğim bir alandır.					
2. Fen ile ilgili kitapları okumaktan hoşlanırım.					
3. Fenin günlük yaşantıda çok önemli yeri vardır.					

4. Fen ile ilgili ders problemleri çözmekten hoşlanırım.					
5. Fen konuları ile ilgili daha çok şey öğrenmek isterim.					
6. Fen dersine girerken sıkıntı duyarım.					
7. Fen çevremizdeki doğal olayların daha iyi anlaşılmasında önemlidir.					
8. Fen dersine ayrılan ders saatlerinin daha fazla olmasını isterim.					
9. Fen dersine çalışırken canım sıkılır.					
10. Fen konularını ilgilendiren günlük olaylar hakkında daha fazla bilgi edinmek isterim.					
11. Düşünce sistemimizi geliştirmede Fen dersi önemlidir.					
12. Fen dersine zevkle girerim.					
13. Dersler içinde Fen dersi sevimsiz gelir.					
14. Fen konuları ile ilgili tartışmaya katılmak bana cazip gelmez.					
15. Çalışma zamanımın önemli bir kısmını Fen dersine ayırmak isterim.					

III. KISIM

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıdaki her bir davranışın görülme sıklığını, karşısında verilen puanlamaya göre Her Zaman, Çoğu Zaman, Ara Sıra, Çok Az, Hiçbir Zaman olarak X ile işaretleyiniz.

	Her Zaman	Çoğu Zaman	Ara Sıra	Çok Az	Hiçbir Zaman
1. Kendimi öğretmenime her türlü konuda problemimi anlatacak kadar yakın hissetmiyorum.					
2. Öğretmenimiz anlaşılmayan konuları tekrardan farklı şekilde anlatır.					
3. Öğretmenimiz anlatacağı konunun günlük yaşantımızda bize nasıl yararlı olacağını açıklayarak bizim dersi daha istekli dinlememizi sağlar.					

4. Öğretmenimiz anlattığı konularda detaylı açıklamalar verir.					
5. Öğretmenimiz bize derste isimlerimizle hitap eder.					
6. Öğretmenimiz defterlerimizi kontrol eder.					
7. Öğretmenimiz ders dışı etkinliklerde de bizimle bir araya gelir.					
8. Öğretmenimiz dersi anlatırken önemli noktaları vurgular, gerekirse birkaç kez açıklama yapar.					
9. Öğretmenimiz sınıf kuralları konusunda öğrencileri bilgilendirir.					
10. Öğretmenimiz sınıf kurallarına uymayan öğrencilerle birebir görüşmeler yapar.					
11. Öğretmenimiz dersi sadece belli öğrencilerle işler.					
12. Öğretmenimiz dersin başında sorduğu sorularla bizi dersi daha dikkatli dinlemeye yönlendirir.					
13. Öğretmenimiz derslerde sık devamsızlık yapan öğrencilerle birebir görüşme yapar.					
14. Öğretmenimiz dersi işlerken sınıfta öğrencilerle göz teması kurar.					
15. Öğretmenimiz derslere devamlı geç kalan öğrencilerle ilgili okul idaresini bilgilendirir.					
16. Öğretmenimiz dersi anlatırken öğrencilerin duyabileceği bir ses tonu kullanır.					
17. Öğretmenimiz öğrencilerin anlattığı konuyu anlayıp anlamadığını sorduğu sorularla kontrol eder.					
18. Öğretmenimiz öğrencilerin derse geç kalmasına kızmaz.					
19. Öğretmenimiz duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri için öğrencilere zaman tanır.					
20. Öğretmenimiz derslere sürekli devamsızlık yapan öğrencilerle ilgili okul idaresini bilgilendirir.					
21. Öğretmenimiz öğrencilerine suçlayıcı konuşmalar yapmaz.					
22. Öğretmenimiz derslere devamlı geç kalan öğrencilerin anne-babaları ile görüşür.					
23. Öğretmenimiz sınıf kurallarına uymayan öğrencilere kızmaz.					

	Her Zaman	Çoğu Zaman	Ara Sıra	Çok Az	Hiçbir Zaman
24. Öğretmenimiz sadece el kaldıran değil sessiz kalan öğrencilere de soru sorar.					
25. Öğretmenimiz öğrencileri derse katılmaları için motive edici (teşvik edici) şekilde davranır.					
26. Öğretmenimiz öğrencilerin birbirleriyle kurdukları ilişkilerin saygı, nezaket ve ahlak kuralları içinde gerçekleşmesine özen gösterir.					
27. Öğretmenimiz dersleri işlerken resim, fotoğraf, çizim gibi görsel araçlardan yararlanır.					
28. Öğretmenimiz derslere sürekli devamsızlık yapan öğrencilerin anne-babaları ile görüşür.					
29. Öğretmenimiz hatalı davranış karşısında her defasında farklı tepkiler verir.					
30. Öğretmenimiz sınıf kurallarını öğrencilerle konuşur, onların fikir ve önerilerini alır.					
31. Öğretmenimiz istenmeyen davranışları sergileyen öğrenci veya öğrencileri doğru davranışları yapmaları için teşvik eder.					
32. Öğretmenimiz yazı tahtasına yazarken düzene dikkat eder.					
33. Öğretmenimiz öğrenciler arasında ayırım yapmaz.					
34. Öğretmenimiz sorduğu soruları doğru cevaplayan öğrencileri güzel sözleriyle ödüllendirir.					
35. Öğretmenimizin derslerde kullandığı materyallerle el becerilerimi geliştirebiliyorum.					
36. Öğretmenimiz öğrencilerin sınıfa giriş-çıkışlarında düzeni kontrol eder.					
37. Öğretmenimiz öğrencilerle kurduğu sözlü iletişimde göz teması, gülümseme, başla onaylama gibi jest ve mimiklerini de kullanır.					
38. Öğretmenimiz öğrencilerin ilgi, beklenti ve yeterliliklerini dikkate alır.					
39. Öğretmenimiz problemi olan öğrencilerle ilgilenir ve birebir görüşme yapar.					
40. Öğretmenimiz sınıfta istenmeyen davranış olduğunda öncelikle sorunun sebebini anlamaya çalışır.					
41. Öğretmenimiz yapılan hatalı davranışta öğrenciyi değil davranışı değerlendirir.					
42. Öğretmenimiz öğrenciyi iyi anlamak için dikkatle dinler.					

43. Öğretmenimiz sınıf kuralları konusunda tutarlıdır.					
44. Öğretmenimizin derslerde kullandığı materyaller (araç-gereçler) dersi çekici kılar.					
45. Öğretmenimiz sınıfta gerçekleşen istenmeyen davranışın aslında nasıl olması gerektiğini bize açıklar.					
46. Öğretmenimiz sınıftaki her öğrencinin derse katılımını sağlayacak sorular sorar.					
47. Öğretmenimiz sorduğu soruları yanlış cevaplayan öğrencileri cezalandırır.					
48. Öğretmenimiz sorunlu davranışa sebep olan herkesi dinler.					
49. Öğretmenimizin kullandığı cümleler uzun ve karmaşıktır.					